

Nordre Follo
kommune

Tilstandsrapport Nordre Follo barnevernstjeneste 2024

Behandles av kommunestyret 2025

Innholdsfortegnelse

TILSTANDSRAPPORT	1
NORDRE FOLLO BARNEVERNSTJENESTE	1
2024	1
BEHANDLES AV KOMMUNESTYRET 2025.....	1
INNHALDSFORTEGNELSE.....	2
1 INNLEDNING	4
2 OPPSUMMERING	5
3 OM BARNEVERN	8
4 PRESENTASJON AV VIRKSOMHETEN.....	10
4.1 Avdeling sped- og småbarn (generalist)	11
4.2 Avdeling barn 1 og 2 (generalist).....	12
4.3 Avdeling ungdom (generalist)	13
4.4 Avdeling mottak (spesialist)	14
4.5 Avdeling omsorg (spesialist)	15
4.6 Avdeling familieveiledning 1 og 2 (spesialist).....	16
4.7 Ettervern og enslige mindreårige flyktninger (EMF)	17
4.8 Skiveien bofellesskap.....	19
4.9 Kontorfaglig team	19
4.10 Økonomikonsulent	19
4.11 Controller.....	20
4.12 Barnevernvakt	20
5 LOVREGULERING, NØKKELTALL OG RESULTATER	22
5.1 Bekymringsmeldinger	22
5.2 Undersøkelser.....	26
5.3 Hjelpetiltak	28
5.4 Ettervern.....	30
5.5 Tiltak etter behandling i Barneverns- og helsenemnda (tvangstiltak).....	31
5.6 Akutt plassering	33
5.7 Rettigheter og medvirkning.....	34
6 UTFORDRINGSBILDET	35

6.1	Oppvekstreformen (barnevernsreformen).....	35
6.2	Økonomi	37
6.3	Rekruttere og beholde gode ansatte.....	38
7	INNSATSOMRÅDER OG TILTAK	38
7.1	Tiltak for å møte oppvekstreformen (barnevernsreformen).....	38
7.2	Tiltak for en stabil økonomisk situasjon	39
7.3	Tiltak for å rekruttere og beholde gode ansatte	40
7.4	Tiltak for brukerinvolvering	40
8	TEMAOMRÅDER.....	41
8.1	Samarbeid med andre sektorer	41
8.2	Barnevernledernetverket i Follo	41
8.3	Forebyggende arbeid.....	42

1 INNLEDNING

Det er fra 2021 lovpålagt at barnevernstjenesten skal levere en tilstandsrapport til administrativ og politisk ledelse i kommunen hvert år. Målet med rapporten er å gi kommunestyret bedre innsikt i barnevernstjenesten i kommunen. På denne måten kan kommunestyret ha bedre oversikt og kontroll med tjenestetilbudet og hvilke prioriteringer en vil gjøre innenfor tjenester til sårbare barn og unge i kommunen.

Kommunens øverste politiske og administrative ledelse har det overordnede ansvaret for at barnevernstjenesten arbeider i tråd med gjeldende regelverk og at tilbudet tjenesten gir er forsvarlig. Kommunen har ansvar for styring av barnevernet, og for å ha en systematisk kontroll som sikrer at den kommunale barnevernstjenesten utfører sitt arbeid i tråd med regelverket. Dette for å sikre at barn og familier får den hjelpen de har behov for. Både kommuneloven og barnevernsloven har bestemmelser som skal sikre dette.

Kjennetegn på kommuner som arbeider systematisk med faglig utvikling av barnevernet og samordning av tjenestetilbudet til barn og unge, er at den politiske og administrative ledelsen er tett på arbeidet for å få kunnskap og kjennskap til kvaliteten i tjenesten. Kunnskap er avgjørende for å vurdere kvaliteten, stille utforskende spørsmål og ha klare forventninger til barnevernstjenestens arbeid.

Tilstandsrapporten skal presentere og vurdere nøkkeltall, måloppnåelse, sentrale føringer og utviklingstrekk over tid på barnevernsfeltet.

Kommunedirektøren mener rapporten vil gi politikere, ansatte og innbyggere innsikt i hvordan barnevernstjenesten i Nordre Follo er organisert, hvilke krav som er satt til barnevernstjenesten og hvordan man arbeider og oppfyller disse kravene.

2 OPPSUMMERING

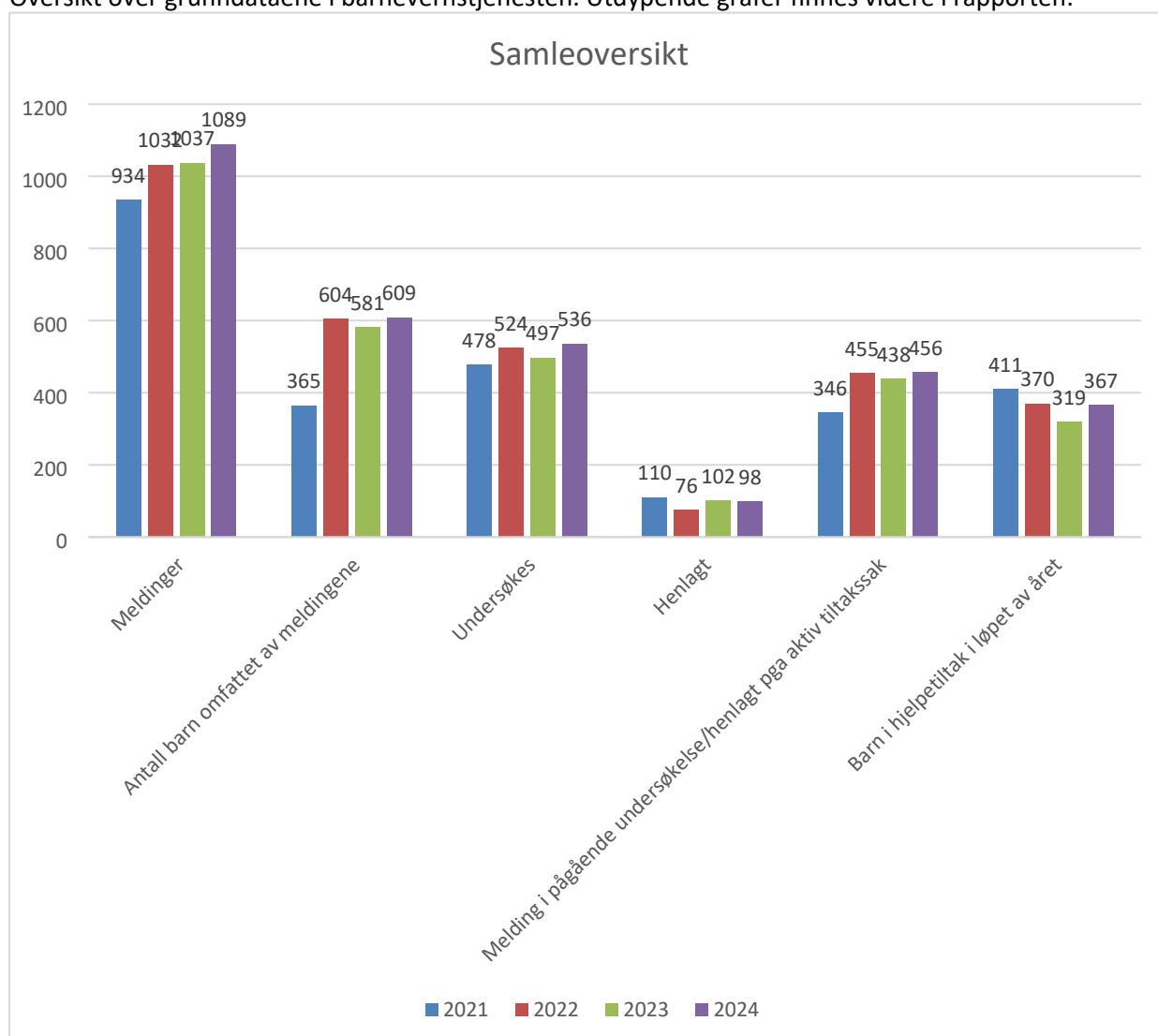
Om rapporten:

Tilstandsrapporten beskriver blant annet barnevernstjenestens mandat, hvordan barnevernstjenesten i Nordre Follo er organisert, hva som skjer i ulike ledd i en barnevernssak, hvilke rettigheter man har i kontakt med barnevernstjenesten, og barnevernstjenestens samarbeid med andre tjenester. I årets rapport vil vi beskrive utfordringsbildet, innsatsområder og tiltak før vi beskriver barnevernstjenestens mandat, organisering og lovhjemler. Rapporten er forsøkt skrevet slik at det kan gi en bedre forståelse for prosessene i barnevernstjenestens beslutninger. Her er et kort sammendrag av de viktigste punktene i rapporten.

Utviklingstrekk:

Hovedvekten av arbeidet til barnevernstjenesten er å gjennomføre undersøkelser og iverksette hjelpetiltak. Råd og veiledning er fremdeles det mest brukte hjelpetiltaket hos barnevernstjenesten i Nordre Follo. Dette er også det mest brukte tiltaket i barnevernstjenesten i Norge. Dette tiltaket har øker stadig i omfang, og det er behov for flere timer veiledning til hver familie. Bakgrunnen for dette er at sakene har blitt mer komplekse og utfordringene i familiene større.

Oversikt over grunndataene i barnevernstjenesten. Utdypende grafer finnes videre i rapporten:

Det er flere grafer i rapporten hvor det blant annet fremkommer hvordan sakene fordeler seg på alder til barna og hovedutfordringene hos de familiene barnevernstjenesten jobber med. Det er flest barn i barneskole og ungdomsskolealder som får hjelp av barnevernstjenesten. En trend er at «ungdomsproblematikk» synes på lavere aldersnivå enn tidligere. Det vil si barna debuterer tidligere med atferdsavvik som kan lede til rus- og kriminalitetsproblemer.

Vold i nære relasjoner og foreldres rusproblemer er fremdeles de vanligste årsakene i bekymringsmeldinger til barnevernstjenesten i Nordre Follo i 2024. Bekymringsmeldinger om barnets atferd hadde en kraftig oppgang fra sent i 2022 og i 2023, og har holdt seg på samme nivå 2024. Det er nå den tredje mest vanlige årsaken til bekymringsmelding.

Politi, foreldre og barnevernstjenesten selv er fremdeles de som sender flest bekymringsmeldinger, mens privat personer, helsetjenesten/skolehelsetjenesten og lege/sykehus/tannlege har hatt størst økning av bekymringsmeldinger i 2024.

Barnevernstjenesten har over år jobbet godt med involvering av nettverket til barnet ved behov for en omsorgsplassering. Vi har nær 50% av alle barna som er plassert under omsorg hos slekt eller nettverk.

Utfordringer, innsatsområder og tiltak:

Barnevernstjenestens hovedmål er å sikre at de mest sårbare og utsatte barna skal få den hjelpen de trenger og har rett på. Det å jobbe endringsbasert med blant annet høyt konfliktnivå og vold krever høy kompetanse hos de ansatte. Barnevernstjenesten har utfordringer med å beholde og rekruttere, i hovedsak på bakgrunn av høyere lønn i nærliggende kommuner. Dette er den største utfordringen til tjenesten, og gjør det utfordrende å holde på og utvikle god kompetanse i virksomheten.

Akutt plasseringer økte markant i 2023, og har stabilisert seg på det økte nivået det siste året. Denne utviklingen har stort sett skjedd over hele landet. Plasseringer etter barnevernloven er svært kostnadskrevende og uforutsigbare, og utgjør utfordringer i et budsjett. Økt antall plasseringer er hovedårsak til merforbruket til barnevernstjenesten de to siste årene.

De viktigste utfordringene kommende år for barnevernstjenesten er oppvekstreformen (barnevernreformen) og en anstrengt kommuneøkonomi. Dette legger press på kommunen, barnevernet og øvrige virksomheter. Sammen med øvrige virksomheter må vi kontinuerlig revurdere tiltak og omstille tjenestene og tiltakene for å ha treffsikre tiltak iht. utfordringsbildet.

Barnevernstjenesten er lovpålagt å gi familier hjelp dersom det faller inn under skjønnsvurderingen i lovverket, og kan ikke operere med ventelister. For å forhindre stor skjevutvikling hos barn og unge er det viktig med gode forebyggende og inkluderende tiltak i barnehager, skoler og øvrige tjenester. Med økning av barn med omfattende psykiske plager, ADHD og autisme, mener barnevernstjenesten at dette er den viktigste satsningen kommunen kan gjøre i årene som kommer. Omstillingen i de forebyggende tjenestene for å redusere tiltaksbyrden i barnevernet er det behov for at kan gå raskere. Dette er viktig for å nå kvalitative og økonomiske mål.

Barnevernstjenesten har gode resultater på kommunebarometeret og rapportering til Statsforvalteren. Vi har få fristoverskridelser og møter langt på vei de målkravene loven stiller oss. Barnevernstjenesten har kompetente ansatte, og et stabilt og tett samarbeidende lederteam. Barnevernstjenestens lederteam har tydelige og målbare mål for tjenesten.

De ansatte i barnevernstjenesten og deres innsats er det som gir det gode faglige resultatet for tjenesten.

Innsatsområder ut fra utfordringer:

- 1) Tiltak for å møte oppvekstreformen (barnevernsreformen):
 - ✓ Jobbe tett sammen med andre forebyggende tjenester i samarbeidsfora for å bidra til å utvikle nødvendige forebyggende tiltak.
- 2) Tiltak for å stabilisere økonomisk situasjon:
 - ✓ henvise familier som trenger veiledning fra annet lovverk til rett instans
 - ✓ gjennomgang av alle tiltak for å gi et mer helhetlig bilde av tiltaksbehovet i oppvekst
- 3) Tiltak for å rekruttere og beholde ansatte:
 - ✓ gi mulighet til å ta masterutdanning eller videreutdanning
 - ✓ vurdere mulige løsninger sammen med HR
- 4) Tiltak for brukerinvolvering:
 - ✓ aktivt involvere barn og foreldre i evalueringer
 - ✓ brukerundersøkelse

Merknad:

Barnevernstjenesten innførte nytt fagsystem i oktober 2024, som har gjort det noe utfordrende å få ut data til grafene til årets tilstandsrapport. Det er derfor ikke alle avdelinger blant annet, som kan vise til data ennå.

3 OM BARNEVERN

Mandat:

Loven skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse.

*Loven skal bidra til at barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår.
(jf. Lov om barnevern § 1-1).*

I Norge er omsorgen og oppveksten for barn foreldrenes rett og plikt. Med barn mener vi personer under 18 år. Barn har krav på omsorg. Dette er i første rekke foreldrenes ansvar. Foreldre kan likevel ha behov for hjelp for å ivareta denne oppgaven i korte eller lengre perioder.

Barnevernstjenestens arbeid omfatter både støtte, hjelp og kontroll. Barnevernstjenesten skal i første rekke gi hjelp og støtte slik at foreldrene selv kan ivareta sitt omsorgsansvar. Slik hjelp og støtte kan gis i form av ulike hjelpetiltak i hjemmet, som råd og veiledning til familien, eller annen hjelp som avlastning, støttekontakt og lignende.

Barnevernstjenesten har også et ansvar for å gripe inn dersom hjelpetiltak ikke er tilstrekkelig for å sikre god nok omsorg. Dersom et barn er utsatt for vold, overgrep eller andre alvorlige former for omsorgssvikt kan det være nødvendig å plassere barnet utenfor hjemmet i kortere eller lengre perioder. En slik plassering skal alltid skje i barnet sitt nettverk dersom dette er mulig. En plassering kan skje med eller uten foreldrenes samtykke. Dersom omsorgssvikten er vedvarende, kan kommunen fremme sak om omsorgsovertakelse til Barneverns- og helsenemnda. Ved medhold i Barneverns- og helsenemnda er det kommunen som overtar omsorgen for barnet, og barnevernstjenesten som har som mandat å sørge for en god nok omsorgssituasjon for barnet.

Forsvarlighetskravet:

Barnevernslovens § 1-7 krever at saksbehandling, tjenester og tiltak skal være forsvarlige. Forsvarlighetskravet er en rettslig standard. Innholdet i denne standarden vil endre seg over tid i takt med utviklingen av fagkunnskap og kompetanse på barnevernsområdet. Forsvarlighetskravet innebærer også at tjenestene må inneholde tilfredsstillende kvalitet, bli gitt i tide og i et tilstrekkelig omfang. Kommunene må ha bemanning, kompetanse og kvalifikasjoner som er tilstrekkelige for å ivareta sine oppgaver etter barnevernsløven på en forsvarlig måte.

Barnets beste:

Hensynet til barnets beste er nedfelt i barnevernloven § 1-3. Barnevernstjenesten skal ta utgangspunkt i hva som er til det beste for barnet, og med barnets mening som et sentralt moment i denne vurderingen. Barnevernstjenesten skal gi barn, unge og familier hjelp og støtte når det er vanskelig hjemme eller barna av andre grunner har behov for hjelp fra barnevernstjenesten (for eksempel ved alvorlige atferdsvansker eller rus). Noen ganger kan barnets beste komme i konflikt med hva som er foreldrenes syn.

Barns rett til medvirkning:

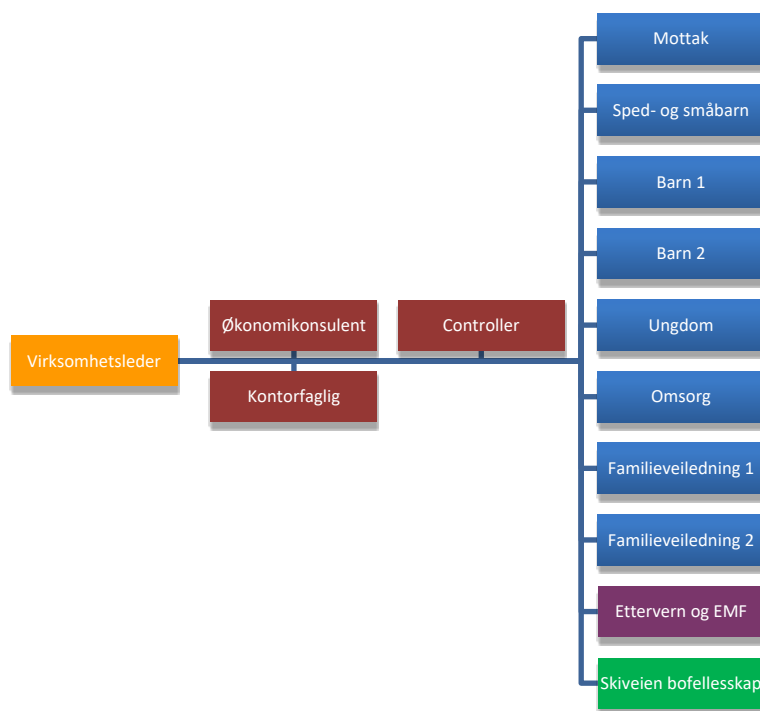
Alle barn som er i stand til å danne seg egne synspunkt, har rett til å medvirke i alle forhold som angår barnet etter barnevernloven. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine synspunkt. Barnet skal bli lyttet til, og barnets synspunkt skal vektlegges i

samsvar med barnets alder og modenhet. Barn skal informeres om den informasjon barnevernstjenesten har om barnet og hvem som kan få innsyn i disse opplysningene. Barnets syn på hvem som opplysningene skal deles med skal vektlegges i samsvar med alder og modenhet. Barn kan ha med seg en person barnet har særlig tillit til i kontakt med barnevernet. Tillitspersonen har taushetsplikt.

Barnevernet har plikt til å gripe inn dersom:

- Barnet på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlige behov for hjelpetiltak.
- Det er alvorlige mangler ved den daglige omsorgen barnet får, eller alvorlige mangler ved den personlige kontakt og trygghet som barnet trenger etter sin alder og utvikling.
- Foresatte ikke sørger for at et sykt, funksjonshemmet eller spesielt hjelpetrengende barn får dekket sitt særlige behov for behandling og opplæring.
- Barnet blir mishandlet eller utsett for andre alvorlige overgrep i hjemmet.
- Det er overveiende sannsynlig at barnets helse eller utvikling blir alvorlig skadet fordi foreldrene er ute av stand til å ta tilstrekkelig ansvar og omsorg for barnet.
- Barnet har alvorlige atferdsvansker som for eksempel viser seg ved vedvarende eller gjentakende kriminalitet eller vedvarende misbruk av rusmidler.

4 PRESENTASJON AV VIRKSOMHETEN

Barnevernstjenesten i Nordre Follo har til sammen 92 ansatte. De fleste i 100 prosent stilling, med noen i ulike stillingsprosent. Barnevernstjenesten har en organisering som er bygget på at innbyggerne skal slippe saksbehandlerbytte på bakgrunn av organiseringen, og vi har derfor organisert oss med avdelinger etter alder på barnet hvor saksbehandler følger barnet gjennom undersøkelsen og eventuelt i tiltak etterpå. Organiseringen er veldig fleksibel, og barnet bytter heller ikke avdeling dersom barnet er i kontakt med barnevernstjenesten gjennom lengre tid og i utgangspunktet skulle byttet avdeling på grunn av alder.

Felles for de aldersdelte avdelingene er at de er ansvarlig for å forberede og gjennomføre eventuelle tvangsvedtak og pålegg av hjelpetiltak i Barneverns- og helsenemnda etter omsorgsparagrafer. Barn som blir flyttet etter omsorgsvedtak overføres til avdeling omsorg.

Barnevernstjenesten har mange oppgaver og har organisert noen av disse under avdelinger med spesialiserte medarbeidere. Dette gjelder de som jobber med mottak av meldinger og akutte situasjoner (avdeling mottak), barn som er plassert i fosterhjem og på institusjon (avdeling omsorg), de som skal gi foreldrene veiledning på grunnlag av et vedtak (avdeling foreldreveiledning) og de som jobber med enslige mindreårige flykninger (EMF) og ettervern.

Foreldre veiledning er det mest brukte tiltaket i barnevernstjenesten i Nordre Follo og i Norge. For å redusere kjøp av disse tjenestene fra private tilbydere, økte barnevernstjenesten med to familieveiledere i 2024 og en ny avdelingsleder for veilederne, slik at barnevernstjenesten nå har to like store familieveiledningsavdelinger.

Barnevernstjenesten ser hele tiden på nye muligheter for å gi bedre tiltak som også er mindre ressurskrevende. I 2024 organiserte vi derfor om ettervernet til en avdeling, fra at dette var spredt på både avdeling ungdom, omsorg og EMF. Denne organiseringen fører til et saksbehandlerbytte for ungdommer når de fyller 18 år, men sikrer at det blir likere og mer spesialiserte tjenester.

Kompetanse

De ansatte hos barnevernstjenesten som jobber med saksbehandling har minimum bachelorgrad, som sosionom eller barnevernspedagog. Dette er alle som jobber i avdelingene mottak, sped- og småbarn, barn, ungdom og omsorg. Noen ansatte har også relevante master utdanninger. I ny lov er det vedtatt at alle som jobber med saksbehandling og veiledning i barnevernstjenesten fra 2031 må ha en relevant master utdanning, eller som unntaks krav minimum 4 års arbeidserfaring i tjenesten og 30 studiepoeng relevant videreutdanning. For å møte lovkravet fra 2031 har barnevernstjenesten utarbeidet en plan sammen med HR og tillitsvalgte for at ansatte skal kunne gjennomføre videreutdanninger og masterløp. Dette er også et viktig ledd i strategien for å kunne rekruttere og beholde kompetente ansatte. Pr tiden har barnevernstjenesten 11 ansatte med master og 17 med videreutdanning på over 60 studiepoeng. Vi har i tillegg flere utover dette som møter kravet i loven med 30 studiepoeng.

I familieveiledningsavdelingene er det et krav til relevant bachelor, med videreutdanning i familieterapi eller lignende videreutdanninger. Selv om det ikke er krav til det samme til denne gruppen i loven, har barnevernstjenesten internt likestilt denne avdelingen med de øvrige avdelingene om kompetansehevsingsbehov.

I avdelingene ettervern og enslige mindreårige flyktninger og Skiveien bofellesskap er det en blanding av ansatte som har relevant bachelor, relevante fagbrev og uten relevant utdanning, alt ettersom hvilken oppgave de har i avdelingen. For Skiveien bofellesskap er det spesielt viktig at vi har en god kjønnsfordeling, og det er viktig å ha mannlige medarbeidere, da vi stort sett mottar gutter til bosetting. Det nye lovkravet om master inkluderer ikke de som jobber miljøterapeutisk med enslige mindreårige flyktninger eller ettervern, men inkluderer de som jobber med saksbehandlingsdelen av arbeidet.

Det er stor variasjon i alder, arbeidserfaring og kulturell bakgrunn i barnevernstjenesten, noe vi opplever som en fordel. Dette gjør at vi får bredde på kompetanse og livserfaringer vi kan dra nytte av hos hverandre. Barnevernstjenesten har få ansatte som jobber med saksbehandling og familieveiledning som er menn, og vi skulle gjerne hatt flere menn som jobber hos oss da dette kan være en fordel i arbeidet med noen familier.

4.1 Avdeling sped- og småbarn (generalist)

Avdelingen har 9 ansatte i inkludert avdelingsleder.

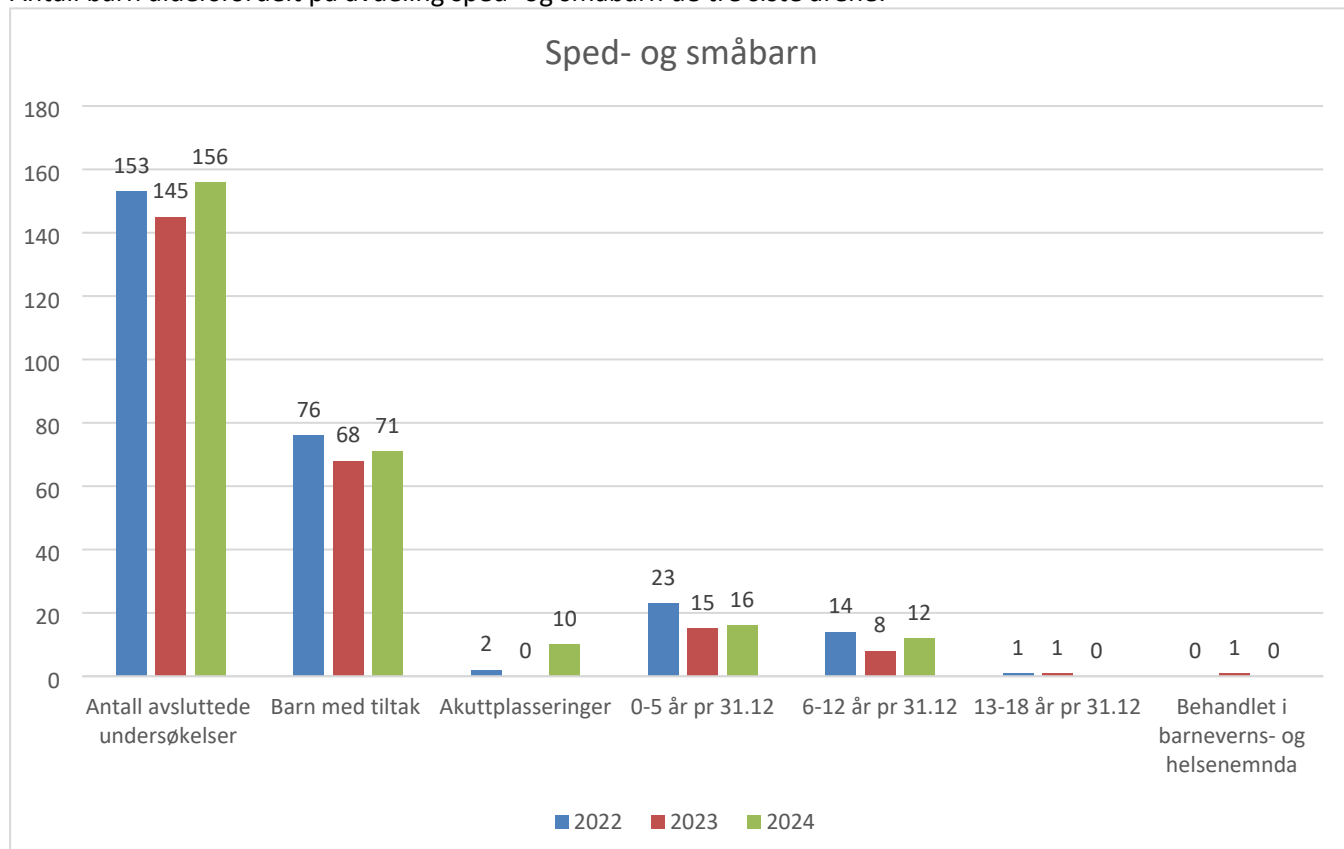
Avdelingen har ansvar for aldersgruppen fra 0 år til og med 1. klasse. I tillegg hører gravide inn under avdelingens ansvarsområde. Barnevernstjenesten kan etter bekymringsmelding åpne en sak på gravide (det ufødte barnet) både med og uten samtykke, og kan undersøke med samtykke.

Avdelingen har en særlig kompetanse på samspill og tilknytning for små barn, og har lagt spesielt vekt på hvordan vi skal synliggjøre stemmen til små barn som ikke har et utviklet verbalt språk.

Flere av bekymringsmeldingene som kommer inn handler om alvorlige samspillsproblemer mellom foreldre og små barn. Det hjelpetiltaket som er vanligst å sette inn er veiledning til foreldrene på emosjonell ivaretagelse av barna. I disse sakene er det spesielt viktig at de ansatte har særlig kompetanse på sped- og småbarn. Ellers jobbes det med bekymring for foreldrekonflikter, rus hos en eller begge foreldrene, og vold der barna enten selv er utsatt og/eller vitner. Det har over tid vært et fåtall av sakene i avdelingen der hovedbekymringen er vold. Noe av årsaken til dette kan være at de

hovedgrunnen til oppdagelse av vold er at barn selv forteller, og mange barn i avdelingen er uten verbalt språk.

Antall barn aldersfordelt på avdeling sped- og småbarn de tre siste årene:

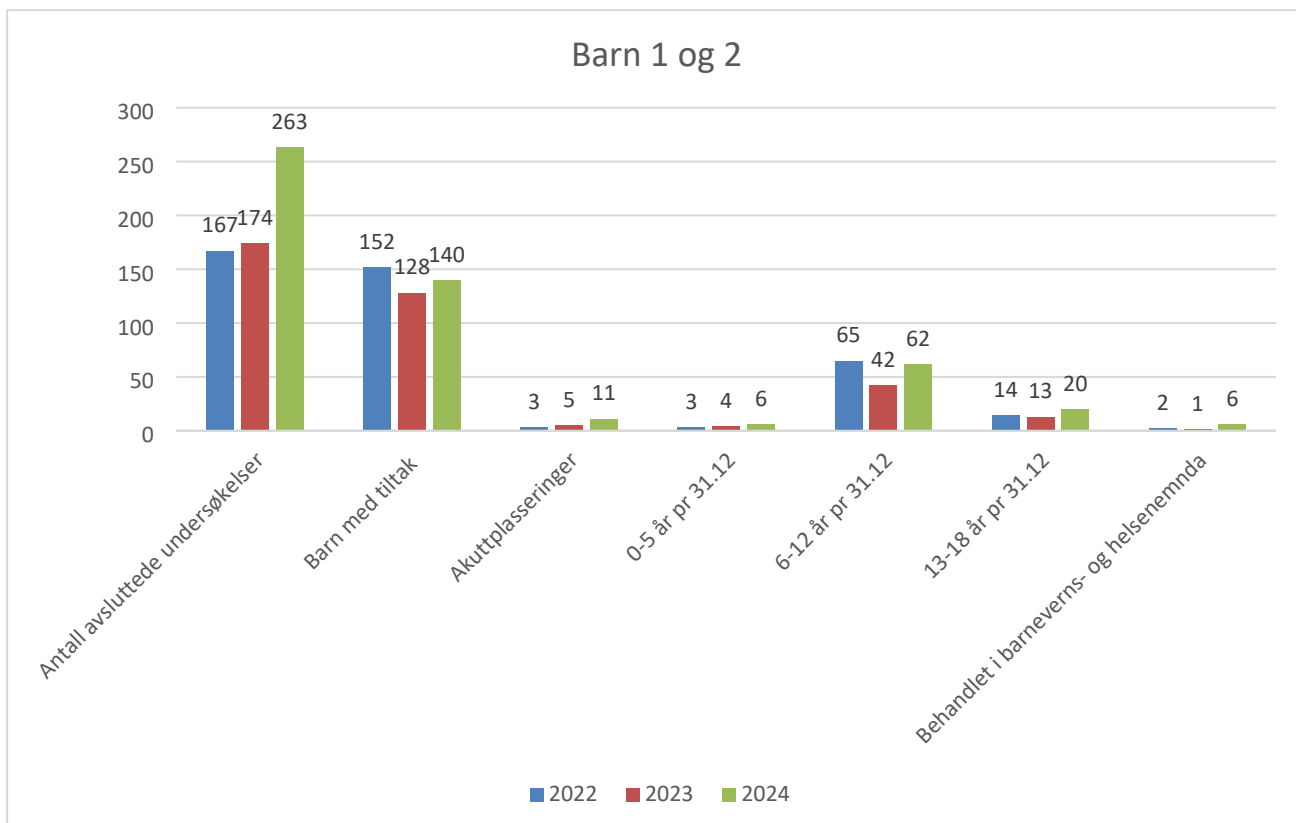
Selv om det kan være flere barn med alder tilhørende andre avdelinger, deler vi ikke familiene på avdelinger. Derfor viser tabellen at avdelingen jobber noe med barn utenfor sin aldersgruppe.

4.2 Avdeling barn 1 og 2 (generalist)

Avdelingene har hver seg 9 ansatte i inkludert en avdelingsleder for hver avdeling. Avdelingen har ansvar for aldersgruppen fra og med 2.klasse til og med 8. klasse.

Avdelingen har en stor andel av bekymringsmeldinger på barn med sammensatte behov, og foreldre som blir utslitte av tunge omsorgsoppgaver knyttet til udiagnostisert/diagnostiserte tilstander hos barn. I tillegg er det en trend at avdelingen får stadig yngre barn med «ungdomsatferd», hvor det er viktig å kartlegge samspillet mellom barn og foreldrene. I tillegg er en stor andel av sakene sammensatte med flere utfordringer samtidig, knyttet til både rus og psykiatri hos foreldre.

Antall barn aldersfordelt på avdeling barn de tre siste årene:

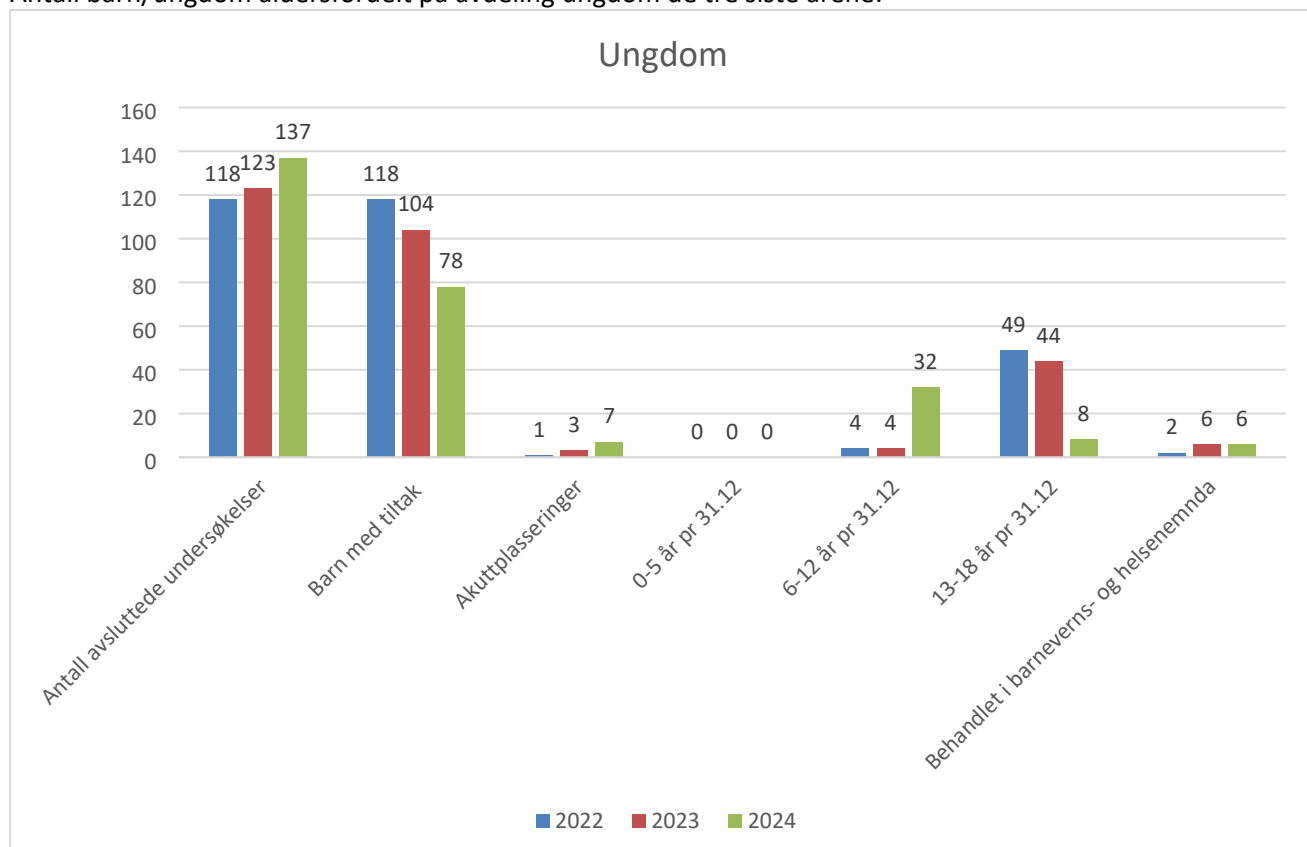
Selv om det kan være flere barn med alder tilhørende andre avdelinger, deler vi ikke familiene på avdelinger. Derfor viser tabellen at avdelingen jobber noe med barn utenfor sin aldersgruppe.

4.3 Avdeling ungdom (generalist)

Avdelingen har 9 ansatte inkludert avdelingsleder. Avdeling ungdom jobber med ungdommer fra og med 9.klasse og opp til 18 år. Dersom ungdommene skal ha videre tiltak etter fylte 18 år (ettervern), samarbeider avdelingen med avdeling for ettervern og lager en overføringsplan.

Ungdommen er hovedpersonen i sin barnevernssak og vi er opptatt av hvordan vi best mulig kan ivareta ungdommens rett til medvirkning. Ungdommer som flyttes og plasseres etter atferdsparagrafer følges opp videre fra avdelingen. Ungdommer som flyttes eller plasseres langvarig etter omsorgsparagrafer følges over til avdeling omsorg.

Antall barn/ungdom aldersfordelt på avdeling ungdom de tre siste årene:

Selv om det kan være flere barn med alder tilhørende andre avdelinger, deler vi ikke familiene på avdelinger. Derfor viser tabellen at avdelingen jobber noe med barn utenfor sin aldersgruppe.

4.4 Avdeling mottak (spesialist)

Avdelingen har 7 ansatte i inkludert avdelingsleder.

Avdelingen har hovedansvaret med å besvare vakttelefonen. Vakttelefonen kan benyttes av både innbyggere og offentlige ansatte for å drøfte bekymring for et barn, og det er mulig å drøfte barnet anonymt. Privatpersoner kan levere en muntlig bekymringsmelding og privatpersoner kan velge å være anonyme i leveringen av en bekymringsmelding. Offentlige ansatte må selv skrive bekymringsmeldingen og de har ikke anledning til å være anonyme når de melder. Vakttelefonen er betjent alle hverdager fra 08.00 til 15:30. Det er daglig mange henvendelser med svært ulikt innhold.

Avdelingen har ansvaret for å gjennomgå og konkludere alle nye bekymringsmeldinger som kommer til barnevernstjenesten. Barnevernstjenesten har frist på en uke å gjennomgå og konkludere bekymringsmeldinger. For å sikre at vi jobber innenfor fristen gjennomgår alle nye innkomne bekymringsmeldinger fire ganger i uken i faste møter med saksbehandlere og avdelingsleder til stede.

Avdeling mottak har hovedansvaret for undersøkelser som anmeldes til politiet, men bistår også i undersøkelser ved behov for rask oppstart. Mottak har som utgangspunkt hovedansvar for de undersøkelsene mottak er involvert i, men i samarbeid med de aldersdelte avdelingene. Se graf under meldinger for å se utviklingen.

Avdelingen skal være fleksible og bistå andre avdelinger dersom det er behov for akuttarbeid.

På grunn av nytt fagsystem har det ikke vært mulig for oss å få ut data på avdeling mottak til denne tilstandsrapporten.

4.5 Avdeling omsorg (spesialist)

Avdeling omsorg har 11 ansatte inkludert avdelingsleder. Avdelingen følger opp de barna og ungdommene som er plassert utenfor hjemmet. Dette omfatter barn som bor i fosterhjem eller på institusjon, både kort- og langvarig.

I tillegg har avdelingen tilsynsansvar for 26 barn fra andre kommuner som er plassert i fosterhjem i Nordre Follo kommune. Dette ansvaret innebærer å skaffe til veie tilsynsperson, opplæring av denne, kvalitetssikring av tilsynspersonens arbeid underveis, og rapportering til Statsforvalteren.

Avdelingen bistår inn i andre avdelinger med råd, veiledning og saksbehandlerbistand i saker som kan føre til plassering utenfor hjemmet.

Barnevernstjenesten har et særlig stort ansvar for de barna som er under offentlig omsorg. Arbeidsoppgavene er knyttet til oppfølging av plasseringsstedet for å sikre at barnet får god og stabil omsorg som fremmer utviklingen til barnet. Dette fordrer samarbeid med mange instanser rundt barnet, koordinering av dette arbeidet, veiledning og støtte av plasseringsstedet. Fra oktober 2023 ble fosterforeldre gitt flere rettigheter, som blant annet innebærer klageadgang på vedtak knyttet til økonomi, avlastning og lønn. Dette har medført mye ekstraarbeid i avdelingen, som igjen har bidratt til mindre kapasitet per saksbehandler.

Avdelingen har ansvar for å legge til rette for samvær med biologiske foreldre og kontinuerlig vurdere om samværene er til barnets beste. I tillegg har avdelingen et særlig ansvar for å tilby hjelp til foreldrene som har mistet omsorgen for sitt barn, uavhengig av problematikk. Dette arbeidet gjøres av den enkelte fosterhjems konsulent, i samarbeid med avdeling familieveiledning eller eksterne aktører. Nytt lovverk som styrker foreldres rettigheter sammen med avgjørelser i EMD (den europeiske menneskerettsdomstolen) den senere tid, har satt ekstra oppmerksomhet på barnets rett til familieliv med biologisk foreldre etter plassering. Barnverntjenesten har en aktiv plikt til å arbeide systematisk for en gjenforening. Dette stiller store krav til at avdeling omsorg jobber aktivt med foreldrenes omsorgskompetanse, legger til rette for gode og hyppige nok samvær i tråd med gjenforeningsmålsettingen, og sikrer god og stabil oppfølging i fosterhjemmet samtidig. Å arbeide i dette skjæringspunktet og til enhver tid vurdere hva som er barnets beste, krever høy barnevernsfaglig kompetanse, evne til kritisk refleksjon og juridisk forståelse. Da det er store krav til at alle muligheter og tiltak skal være prøvd før man går til en omsorgsovertakelse, er det ikke mange barn som blir tilbakeført og gjenforent med sine foreldre. For 2024 var dette 3 barn. Dersom foreldrene bruker mange år til å opparbeide seg tilstrekkelig omsorgsevne, vil muligheten for å tilbakeføre barnet reduseres. Dette fordi tilbakeføring kan føre til alvorlig skade på barnet, da barnet har fått tilknytning til mennesker og miljøet i fosterhjemmet, jf. § 5-7. Dette gjelder 48% av barna Nordre Follo barnevernstjeneste har omsorgen.

Avdelingen er i en prosess med adopsjon av tre barn, og vil i 2025 reise sak om ytterligere en adopsjonssak.

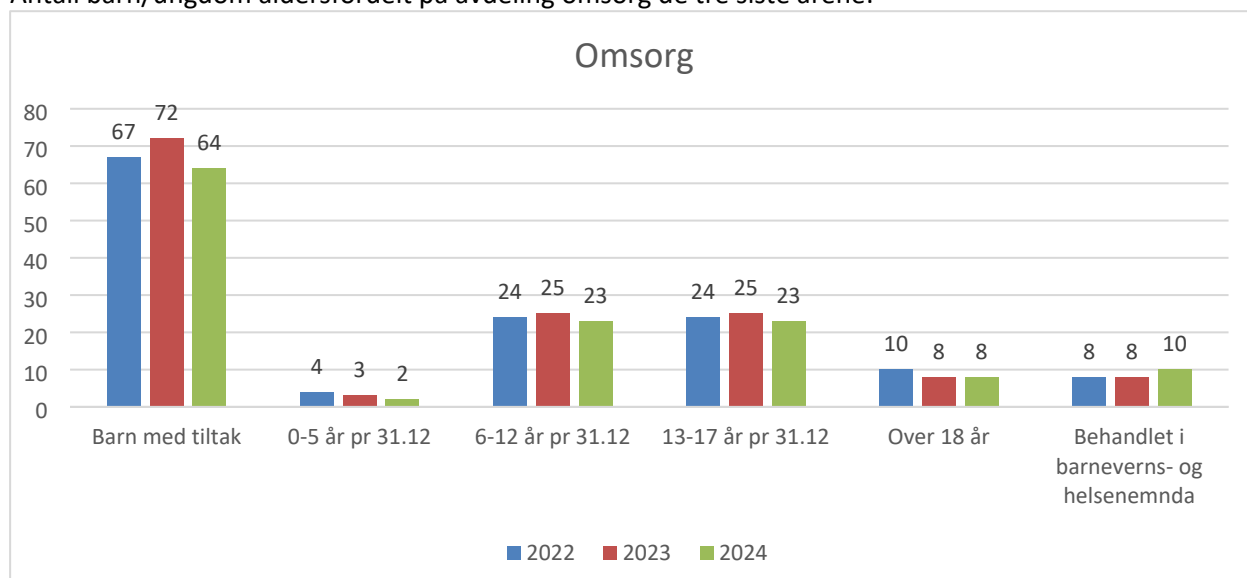
Fosterhjemsarbeidet er strengt lovregulert og det rapporteres på mange deler av oppfølgingen.

Avdeling omsorg har til enhver tid ansvar for å vurdere om barn kan tilbakeføres foreldre, eller om samværet til barnet skal justeres. I tillegg kan foreldre på eget initiativ kreve omsorgen tilbake for sitt

barn. For å tilbakeføre barn eller innskrenke samvær, må saker fremmes for Barneverns - og helsenemnda (tidligere fylkesnemnda). Avdelingen har til enhver tid pågående saker i rettssystemet, og er avhengig av et utstrakt samarbeid med juridisk avdeling i kommunen til dette arbeidet.

Det har over år vært jobbet godt med involvering av nettverk, det vil si familie, slekt, venner av barnet og familien, eller andre som er i nettverket til barnet og familien. Dette skaper større stabilitet for barna, men krever større grad av ressurser fra avdelingen til oppfølging og veiledning enn et profesjonelt fosterhjem. Nordre Follo barnevernstjenesten har en høy andel barn som er plassert i slekt og nettverk, opp mot 50%.

Antall barn/ungdom aldersfordelt på avdeling omsorg de tre siste årene:

Antall barn i avdeling omsorg har vært relativt stabilt over de siste årene.

Flere av barna og ungdommen avdeling omsorg har ansvaret for bor andre steder i landet. Det fordrer tid til reisevirksomhet over flere døgn og fleksibilitet hos konsulentene i avdelingen.

4.6 Avdeling familieveiledning 1 og 2 (spesialist)

Avdelingen har 14 familieveiledere, 1 tilsynsfører i 50%, og 2 avdelingsledere fordelt på to avdelinger.

Familieveilederne begynner å jobbe med familiene etter undersøkelse med samtykke fra foreldre og barn med partsrettigheter. Familieveilederne jobber med det som kalles omsorgsendrende tiltak. Målet med omsorgsendrende tiltak er å gi foresatte hjelp til å utføre omsorgsoppgavene på en måte som gir positiv utvikling for barnet. Omsorgsendrende tiltak kan rettes mot emosjonell omsorg, praktisk omsorg eller begge deler.

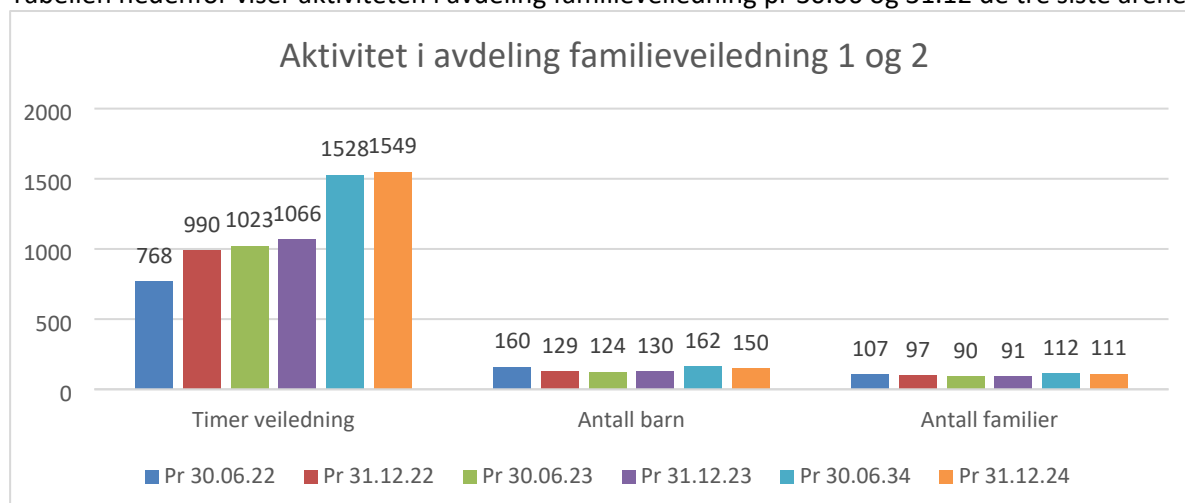
Familieveilederne jobber med oppfølging, observasjon, kartlegging, kontroll tilsyn og tilsyn ved samvær. Problematikken er ofte knyttet til omsorgssvikt i hjemmet, høykonflikt mellom foreldre, manglende forståelse for barn og unges emosjonelle behov og/eller utvikling, rusmisbruk, voldsproblematikk, psykiske vansker, relasjons- og/eller kommunikasjonsvansker og/eller varierende grad av atferdsproblemer.

Familieveilederne innehar kompetanse innenfor ulike områder; tilknytning og relasjon, samspillobservasjoner og analyse, samt samspillsveiledning, traumesensitiv omsorg/tilnærming, stress-symptomer, relasjonelltraume, symptomer hos barn, vold og overgrep, rus,

omsorgsperspektiv, etniske minoriteter, omsorgspersoner med lav kognitiv fungering, skolevegring, psykisk helse, sped - og småbarn, konflikthåndtering og mekling i høykonfliktsaker. Det jobbes etter flere forskjellige metoder, slik som Parent Management Training Oregon (PMTO), Circle of Security Parenting (Cos-P), Circle of Security Intervention (Cos-I) og Tuning into Teens (som gruppetilbud). Avdelingene innehar kompetanse på flere kartleggingsverktøy som WMCI (Working Model of Child Interview), Crowel, ASQ (Ages and Stages Questionnaire), ASQ:SE (Ages and Stages Questionnaire: Social and Emotional), MIM (Marschak Interaction method), og NBO (Newborn Behavior Observation).

Hver familieveileder har til enhver tid mellom 10 og 20 familier de følger opp. Antallet avhenger av kompleksitet i sakene og omfang. I flere saker er det nødvendig med to veiledere.

Tabellen nedenfor viser aktiviteten i avdeling familieveiledning pr 30.06 og 31.12 de tre siste årene:

Barnevernstjenesten fikk to ekstra familieveiledere fra starten av 2024. Avdelingen har derfor i 2024 økt kapasitet på veiledning. Som det fremgår av tabellen er trenden at avdelingen gir flere timer tiltak pr barn. Dette er en trend vi har sett over tid. Sakene barnevernstjenesten jobber med er stadig mer krevende, og krever at vi går inn med to veiledere og flere timer.

Avdelingen startet opp med gruppetilbud til fosterhjem januar i år som et ledd i reformen, og bruker til sammen ca. 70% stilling på dette arbeidet.

Avdelingen har over år hatt økning i antall barn, familier, fosterhjem og tilsyn som det gis tiltak til. Barnevernstjenesten økte derfor avdelingen med to nye familieveiledere i 2023 som startet i 2024. På tross av dette har avdeling familieveiledning for stor etterspørsel til å klare å betjene alle familiene selv, og barnevernstjenesten må kjøpe tiltakstjenester fra private tilbydere. Kjøp av eksterne leverandører for tiltak har økt med ca. 1,5 millioner i 2024 sammenlignet med 2023, på tross av økningen av antall familieveiledere i avdelingen. Dette er ikke en stor økning når man ser kjøpene som helhet. Barnevernstjenesten hadde som mål å skulle klare å betjene 2/3 av familiene selv, men på bakgrunn av høyt sykefravær klarer avdelingen pr tiden å yte tiltak til ca halvparten av familiene, mens resten må hentes fra private tilbydere. Samtidig samarbeider barnevernstjenesten sammen med andre tjenester i kommunen for å kartlegge behov for tiltak som kan settes inn tidligere.

4.7 Ettervern og enslige mindreårige flyktninger (EMF)

Avdeling EMF ettervern har til sammen 9 ansatte inkludert avdelingsleder.

Barnevernstjenesten i Nordre Follo har ansvaret for enslige mindreårige flyktninger (EMF) som kommer til kommunen. Det å ta imot EMF er ikke lovpålagt, men et politisk vedtak fra

kommunestyret. Avdeling ettervern og EMF har ansvaret for saksbehandlingen for alle enslige mindreårige flyktninger som blir bosatt i kommunen.

Avdelingen har også ansvar for ettervern for ungdom frem til 25 år, for de ungdommene som ble fulgt opp av barnevernstjenesten før fylte 18 år. Noen av disse bor fortsatt i fosterhjem/institusjon, mens andre har flyttet ut på hybel med mål om selvstendig tilværelse.

Som tidligere nevnt i rapporten ble alt ettervernet organisert til denne avdelingen i 2024, for å sikre likhet og bedre kvalitet på tiltakene.

Avdelingen består av 3 miljøterapeuter hvor det er krav til 3-årig helse eller sosialfaglig utdanning, en miljøarbeider uten krav til relevant utdanning, 4 saksbehandlere, og avdelingsleder. Miljøterapeutene og miljøarbeideren følger til enhver tid opp ca 20 -25 ungdommer som bor i hybler rundt om i kommunen og i nærliggende kommuner. De jobber på dag, kveld og helg. Hovedmålet til avdelingen er å hjelpe ungdommene å bli selvstendige og komme seg gjennom et skoleløp og ut i arbeid.

Avdelingen utfører saksbehandling for de ungdommene de har ansvaret for. Miljøterapeutisk gir avdelingen leksehjelp, praktisk og psykososial støtte, samt råd og veiledning på temaer ungdommene selv er opptatt av og temaer vi tenker er viktige de vet noe om. Avdelingen bistår ungdommene i kontakt med fysisk og psykisk helsetjeneste der det er behov.

Avdelingen legger stor vekt på å hjelpe ungdom ut i et dagtilbud.

Per i dag går nesten alle ungdommene avdelingen følger opp på videregående skole, er lærlinger eller har fått lærlingeplass til høsten. Flere er også i arbeidsrettede tiltak gjennom NAV.

Barnevernstjenesten kan fortsatt bistå ungdom som ønsker det, både i kontakten med NAV og på andre områder i livet.

Ettervern er og skal være et frivillig hjelpetiltak. Avdelingen har også hatt fokus på å i størst mulig grad gjøre ungdommene som mottar ettervern økonomisk uavhengige av barnevernstjenesten. Ungdommene som går på videregående skole får hjelp med å søke stipend fra Lånekassen, de som er klare for det får hjelp med å søke ekstrajobb, andre mottar supplerende støtte fra barnevernstjenesten gjennom skoleløpet. Ungdom som faller utenfor videregående opplæring henvises til NAV for økonomisk støtte og hjelp med å komme ut i arbeid.

Videregående opplæring passer ikke for alle og det har vært jobbet mye med alternative løsninger som f.eks. dagtilbud/jobb som fremmer mestring, fremfor å gjentatte ganger forøke å presse ungdommene gjennom et skoleløp de selv ikke er motivert for. Endringer i retten til å fullføre VGS gjør det nå også enklere å ta opp igjen skolen på et senere tidspunkt.

NAV har mange gode tilbud til ungdom i denne gruppen for å få de ut i jobb, slik at de ikke blir passive stønadsmottakere. Samtidig vet vi at NAV har noe begrensede muligheter til å følge ungdommene så tett som noen av de trenger. Derfor etterstreber barnevernstjenesten og fortsatt følge opp ungdommene som settes i kontakt med NAV, for å sikre at de nyttiggjør seg hjelpen de kan få. Dette gjør vi blant annet gjennom å bruke relasjonen vi allerede har bygget opp og å motivere og støtte ungdommen inn i møtene med NAV.

Det er en svært lav andel av ungdommene vi jobber med som ikke går på VGS, er lærling eller i ordinær jobb. I 2024 var dette 2 av 50 ungdommer.

På grunn av nytt fagsystem har det ikke vært mulig for oss å få ut data på denne avdelingen til denne tilstandsrapporten.

4.8 Skiveien bofellesskap

Skiveien bofellesskap er et døgnbemannet botilbud for enslige mindreårige flyktninger (EMF) som får tildelt Nordre Follo kommune som bosettingskommune via IMDi.

Bofellesskapet har 10 faste ansatte i ulike stillingsprosenter. Det er fire miljøterapeuter og en leder i 100% stilling med krav om minimum 3-årig helse eller sosialfaglig utdanning. I tillegg kommer deltidsansatte på helg og som hvilende nattevakt hvor det ikke er krav om relevant 3-årig utdanning. Bofellesskapet tilbyr miljøterapeutisk oppfølging til EMF i alderen 14 – 18 år, og har totalt fem plasser.

Oppfølgingen innebærer målrettet og planmessig arbeid med formål om å gjøre ungdommene trygge og selvstendige til å klare å bo for seg selv etter tiden i bofellesskapet.

Målsettingen og arbeidet i det daglige er å få ungdommen til å gå på skolen, lære norsk språk, og bli godt integrert i det norske samfunn slik at de kan bli selvstendige unge voksne og delta i arbeidslivet. Ungdommene veiledes og følges opp av ansatte i daglige gjøremål som renhold og matlagning, personlig hygiene og hverdagsøkonomi. Hver ungdom har sin egen tiltaksplan med målsetting for hva ungdommen skal jobbe med og oppnå under botiden i bofellesskapet. Her er det laget tiltak for hvordan målene skal nås som evalueres underveis.

Bofellesskapet har samarbeid med andre deler av kommunen som flyktninghelsetjenesten, og andre tjenester ved behov for å ivareta ungdommene med deres behov.

På grunn av nytt fagsystem har det ikke vært mulig for oss å få ut data på denne avdelingen til denne tilstandsrapporten.

4.9 Kontorfaglig team

Barnevernstjenesten i Nordre Follo har 4 ansatte (til sammen i 310 %) som ikke jobber direkte med klienter, men gjør store deler av det svært viktige og lovpålagte grunnarbeidet i tjenesten. Disse er organisert direkte underlagt virksomhetsleder.

Oppgavene har stor variasjon og strekker seg fra å svare på telefon, fakturering, ta imot besøkende, til lovpålagte oppgaver som å registrere post/dokumenter, skrive ut mapper til de som ønsker innsyn i egen sak, og så videre.

Den kontorfaglige gruppa betraktes som hjertet i tjenesten da de utfører oppgaver som gjør at saksbehandlere og ledere kan bruke sine ressurser på faget.

4.10 Økonomikonsulent

Barnevernstjenesten har et komplekst budsjett. For å ha god oversikt over utgifter og inntekter har vi en egen økonomikonsulent. Økonomikonsulentens oversikt er en av hovedårsakene til at barnevernstjenesten klarte å redusere utgiftene sine betraktelig etter sammenslåing til ny kommune, og gjør at vi har god oversikt selv om vi hadde merforbruk i 2024. Økonomikonsultene er en viktig ressurs i arbeidet med å korrigere for merforbruket og vedkommende jobber nært med virksomhetsleder, avdelingsleder, controller for å følge opp alle tiltak. Her jobbes det også tett med direktør, kommunalsjef og økonomistyring.

4.11 Controller

Fra sommeren 2024 har barnevernstjenesten omprioritert ressurser og tilsatt en egen controller stilling. Barnevern har blitt et komplekst felt og har høy grad av lovregulering, noe som er nødvendig ut fra tjenestens mandat.

Controlleren skal blant annet sørge for å sikre kvaliteten på tjenesten og at barnevernstjenesten har god internkontroll struktur, nødvendige rutiner, rutiner på rapportering, og holde tritt med behovet for faglig utvikling. Controlleren skal sikre at man jobber i samsvar med lovverk, retningslinjer og beste praksis. Den har også en rolle i å rapportere avvik, feil og mangler i tjenesten og følge opp at forbedringstiltak blir iverksatt. Controllerens primære funksjon er å være en uavhengig funksjon som kan overvåke og kontrollere hvordan barnevernstjenesten utfører sitt arbeid, både når det gjelder saksbehandling og den direkte hjelpen som gis til barn og familier.

4.12 Barnevernvakt

Kommunen skal ha akutt beredskap i barnevernstjenesten hele døgnet. Nordre Follo kommune har løst dette ansvaret i en felles barnevernvakt sammen med de andre Follo-kommunene. Barnevernvakta har ansvaret for å betjene alle akutte saker utenfor lokal barneverntjenestes arbeidstid. I tillegg gjennomfører barnevernvakta kontrolloppdrag etter bestilling fra barnevernstjenestene. Kontrolloppdrag er uanmeldte eller anmeldte besøk hjemme hos familier ofte ut fra mistanke om rusmisbruk hos foreldrene, vold eller dårlig psykisk helse. Barnevernvakta kan også få oppdrag fra barnevernstjenestene om å lete etter barn og ungdom som har forsvunnet eller rømt.

Barnevernvakta i Follo er organisert i Nordre Follo kommune som (vertskommune) som en egen virksomhet. De andre kommunene i Follo har inngått en samarbeidsavtale som er politisk vedtatt i alle eierkommunene. Barnevernvakta er organisert med et strategisk utvalg som består av kommunedirektørene fra alle Follokommunene (eller den de har delegert vervet til), og har et rådgivende utvalg bestående av alle barnevernlederne fra Follo kommunene. Organiseringen er i tråd med kommuneloven.

De som jobber hos barnevernvakta har grunnutdanning som barnevernspedagog, sosionom eller tilsvarende. Videre kreves det bred erfaring fra barnevernsarbeid eller fra fagfelt med klart overføringsbare verdier og perspektiver. Kjennskap til psykologisk førstehjelp overfor barn, inngående relasjonell kunnskap og kompetanse, samt evne til å arbeide konstruktivt i krise er vesentlige forutsetninger for å jobbe ved Follo barnevernvakt.

Tabellen nedenfor viser antall henvendelser til Follo barnevernvakt siden 2015 og er hentet fra barnevernvaktas tilstandsrapport for 2023 da rapporten for 2024 ikke foreligger ennå:

	Enebakk	Frogn	Nesodden	Oppegård	Ski	Vestby	Ås	Andre	Nordre Follo
2015	217	83	88	132	371	75	211	110	
2016	193	145	72	223	254	103	136	115	
2017	113	88	91	247	419	53	123	274	
2018	207	123	178	160	224	82	100	287	
2019	202	281	155	254	404	230	292	760	
2020	327	168	251	x	x	225	388	419	836
2021	277	250	231			304	563	595	942
2022	387	205	265			343	514	238	1132
2023	272	264	439			373	431	218	1373

Tallene i oversikten over henger sammen med i ulike forhold. Et åpenbart forhold kommunene imellom er knyttet til ulikt befolkningsgrunnlag. I tillegg kan variasjoner fra år til år handle om at enkelte kommuner i enkelte år kan ha et høyt antall saker av akutt karakter, og der barnevernvakten får gjentatte henvendelser i de samme sakene. I disse tilfellene vil hver aktivitet overfor samme familie registreres som enkeltstående henvendelser. Videre forankres tallene også i barnevernvaktens bistand i form av kontrolloppdrag.

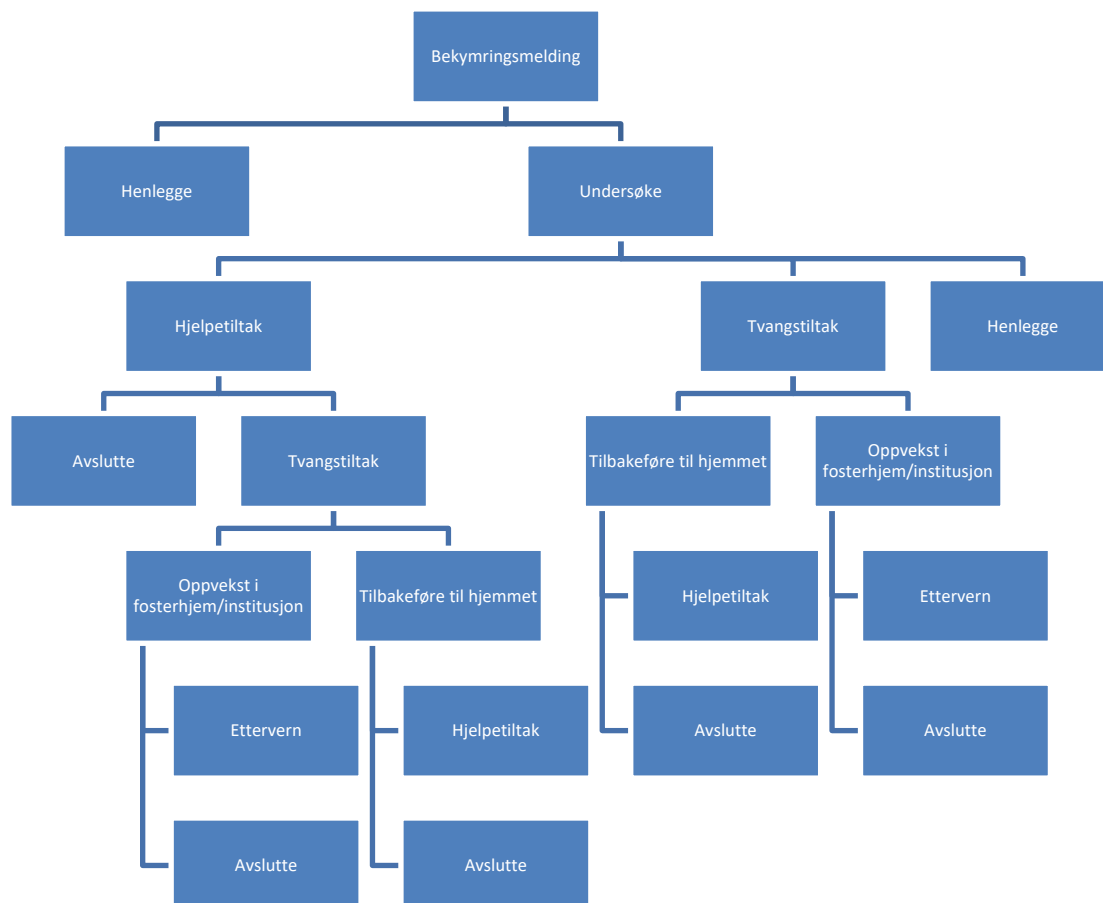
Barnevernstjenestene har ulik praksis på hvor mye de benytter barnevernvakten til gjennomføring av kontrollbesøk. Tallene kan også reflektere belastningen av alvorlige saker som den enkelte kommune har.

Kategorien «andre» er henvendelser som gjelder barn/ungdom fra andre kommuner utenfor Follo.

5 LOVREGULERING, NØKKELTALL OG RESULTATER

Barnevernstjenesten er regulert gjennom lovverk og retningslinjer. Alt vi foretar oss skal være forankret i lovverk og forskrifter. Det kan medføre at tjenesten er utfordrende å forstå. I dette kapitlet vil vi gi et innblikk i gangen i en barnevernssak, og hva som ligger til grunn for avgjørelsene som tas.

Her er en enkel modell over gangen i en barnevernssak:

5.1 Bekymringsmeldinger

§ 2-1. Barnevernstjenestens gjennomgang av bekymringsmeldinger

Barnevernstjenesten skal gjennomgå innkomne bekymringsmeldinger snarest, og senest innen en uke etter at de er mottatt. Barnevernstjenesten skal vurdere om en bekymringsmelding skal følges opp med en undersøkelse etter § 2-2. Barnevernstjenesten skal vurdere om en bekymringsmelding krever umiddelbar oppfølging.

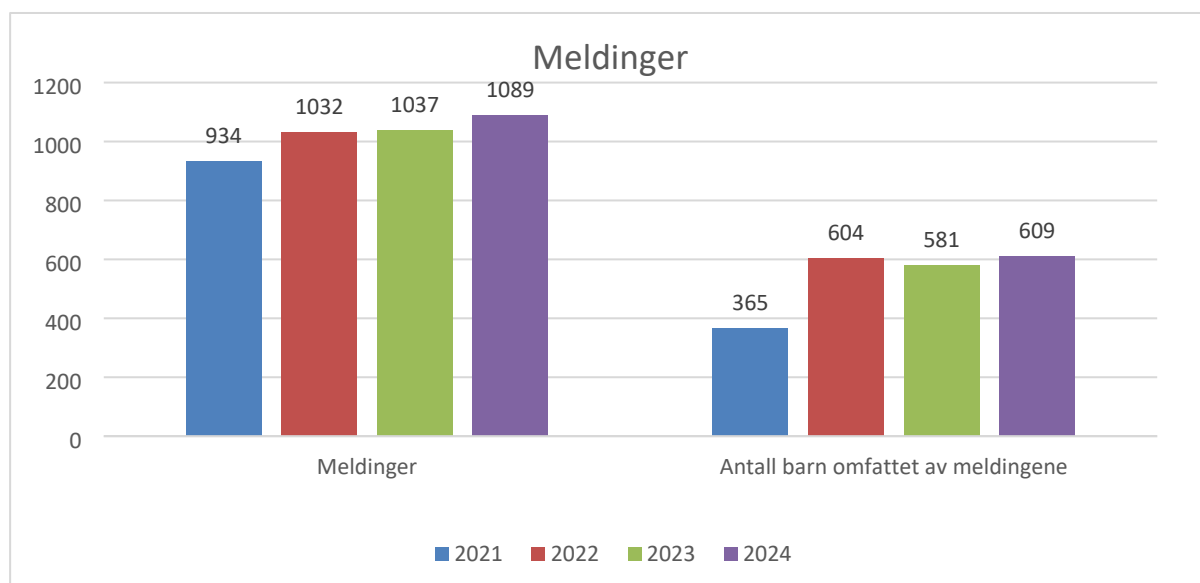
Dersom barnevernstjenesten henlegger en bekymringsmelding uten undersøkelse, skal den begrunne henleggelsen skriftlig. Begrunnelsen skal inneholde faglige vurderinger. Henleggelse av åpenbart grunnløse bekymringsmeldinger trenger ikke å begrunnes.

For at barnevernstjenesten skal kunne gi barn rett hjelp til rett tid, er vi avhengig av at alle sier ifra om de er bekymret for et barn. Offentlige ansatte har et særlig ansvar for å melde om bekymring. For å melde bekymring til barnevernstjenesten er det tilstrekkelig at man har «grunn til å tro» at:

- et barn er utsatt for vold eller seksuelle overgrep i hjemmet
- det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt
- et barn har vist alvorlige atferdsvansker over tid

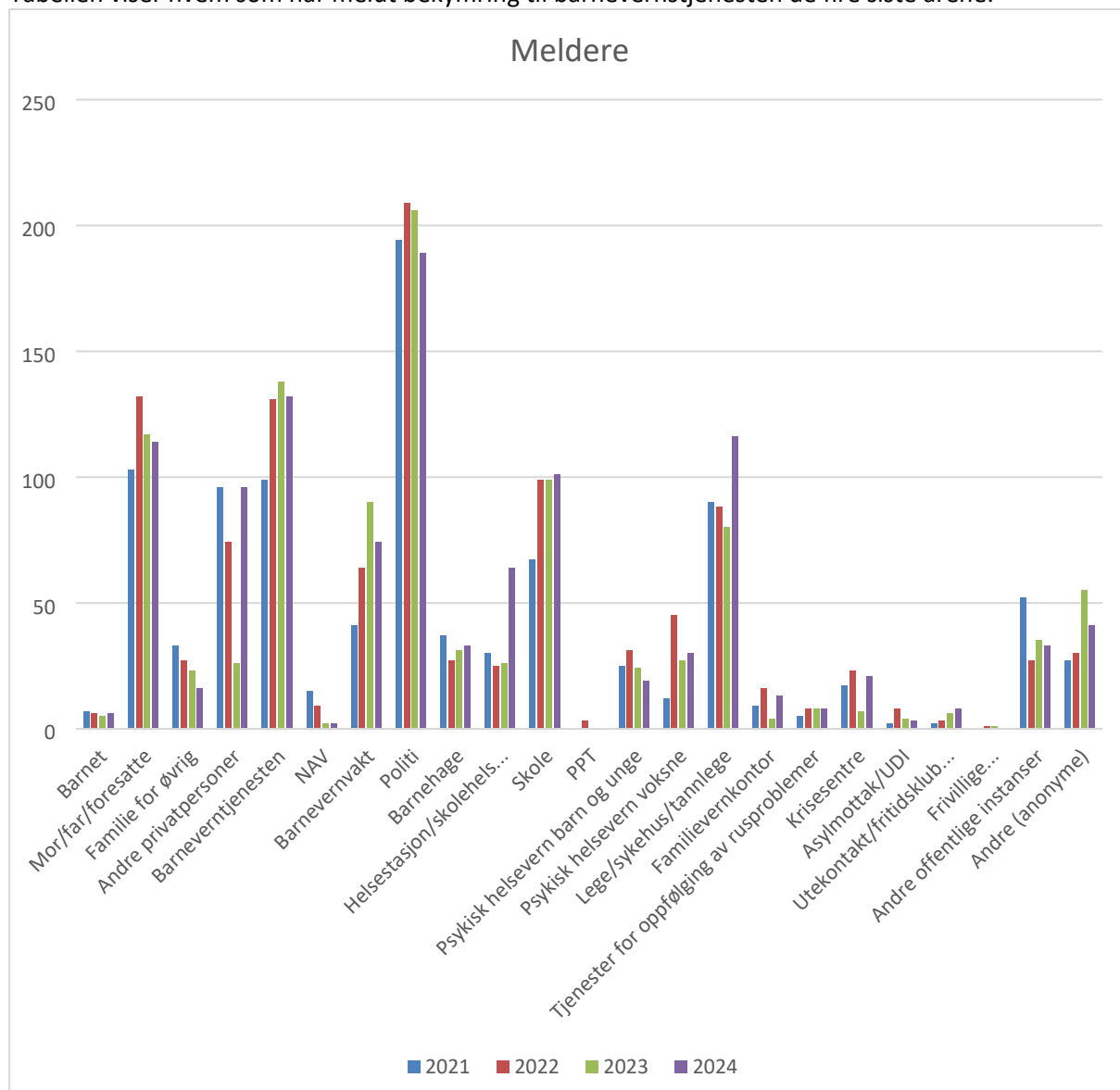
Nordre Follo barnevernstjeneste gjennomgår daglig bekymringsmeldingene som kommer inn. I første gjennomgang vurderes det om meldingen haster, eller om vi kan vente med å vurdere denne til mottaksmøtene som gjennomføres fire ganger i uken. Det er avdeling mottak som vurderer bekymringsmeldingene. En vurdering av bekymringsmelding kan ha flere utfall. Meldingen kan bli henlagt fordi det ikke finnes grunnlag for å undersøke den nærmere. Familien kan få hjelp til å oppnå kontakt med andre hjelpeinstanser i eller utenfor kommunen, som for eksempel familievernkontoret, psykisk helse eller kommunepsykolog, eller man kan beslutte å undersøke barnet sin omsorgssituasjon nærmere på bakgrunn av hva som kommer frem i bekymringsmeldingen. Dersom man beslutter å undersøke barnets situasjon videre, fordeles saken til avdeling utfra barnets alder. Er det flere barn i familien som hører til ulike avdelinger vil saken bli undersøkt med av en ansatt fra hver avdeling. Dette gjøres ofte, og vi jobber derfor mye på tvers av avdelingene i undersøkelser.

Tabellen viser hvor mange bekymringsmeldinger barnevernstjenesten har mottatt de siste fire årene:

Antallet bekymringsmeldinger er relativt stabilt. Antall barn som er omfattet av bekymringsmeldingene har svingt noe de siste årene, uten at det kan utpekes en årsak til dette.

Tabellen viser hvem som har meldt bekymring til barnevernstjenesten de fire siste årene:

Det kan være flere meldere bak samme bekymringsmelding. For eksempel kan skolehelsetjenesten og skolen melde bekymring for samme forhold/barn.

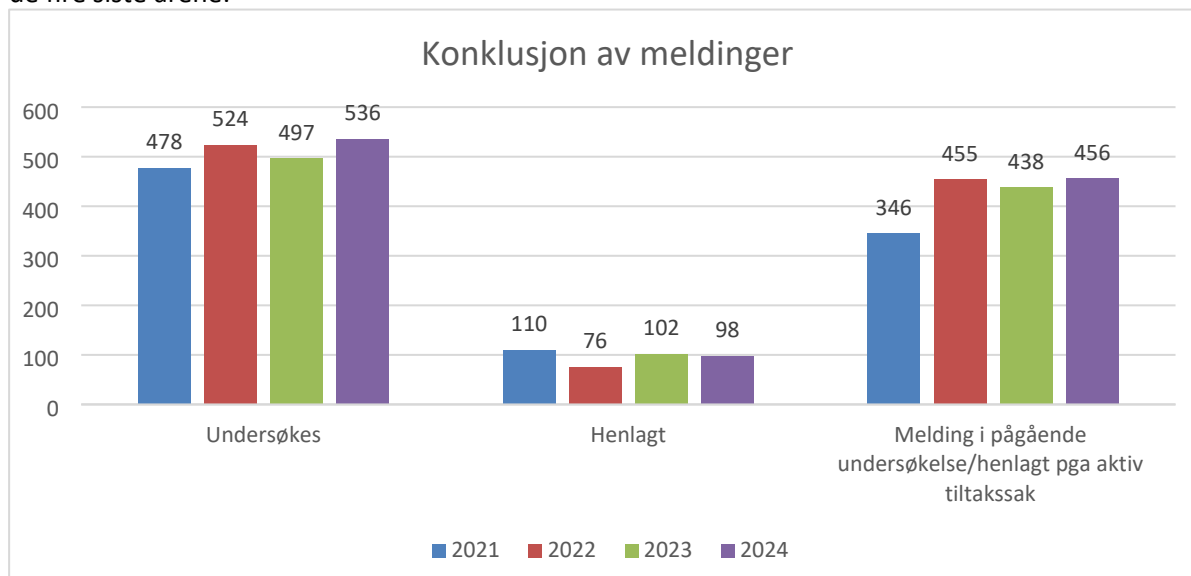
Politiet er fremdeles den tjenesten som sender flest bekymringsmeldinger, foran barnevernstjenesten selv og foreldre. Årsaken til at barnevernstjenesten melder selv, handler som oftest om søsken.

[illegible]

Det kan være flere forhold som kommer frem i en bekymringsmelding, og det er ofte kryssset av for flere kategorier på en og samme melding.

Vold i nære relasjoner, barnets atferd og foreldres rusproblemer er fremdeles de vanligste årsakene i bekymringsmeldinger til barnevernstjenesten i Nordre Follo i 2024. Siden 2021 har barnets atferd økt betraktelig. Dette er en trend og en utvikling man kan se over hele landet.

Tabellen viser konklusjonen av meldinger som enten har gått til undersøkelser eller har blitt henlagt de fire siste årene:

Antall saker som blir undersøkt svinger etter hvor mange bekymringsmeldinger barnevernstjenesten får inn.

5.2 Undersøkelser

§ 4-3. Barnevernstjenestens rett og plikt til å gjennomføre undersøkelser

Dersom det er rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for å iverksette tiltak etter loven, skal barnevernstjenesten undersøke forholdet.

Undersøkelsen skal gjennomføres snarest, og den skal være avsluttet senest innen tre måneder etter at fristen på en uke i § 2-1 første ledd er utløpt. I særlige tilfeller kan barnevernstjenesten utvide undersøkelsestiden til inntil seks måneder totalt.

Barnevernstjenesten skal undersøke barnets helhetlige omsorgssituasjon og behov. Undersøkelsen skal gjennomføres systematisk og grundig nok til å kunne avgjøre om det er nødvendig å iverksette tiltak etter loven. Undersøkelsen skal gjennomføres så skånsomt som mulig. Barnevernstjenesten skal lage en plan for undersøkelsen.

Barnevernstjenesten kan engasjere sakkyndige til å bistå i undersøkelsen, jf. § 12-7.

Barnevernstjenesten kan også benytte tilbud om utredning av omsorgssituasjonen til barn i alderen 0 til 6 år, jf. § 16-3 fjerde ledd bokstav a.

Foreldrene eller den barnet bor hos, kan ikke motsette seg at barnevernstjenesten gjennomfører besøk i hjemmet som en del av undersøkelsen. Barnevernstjenesten og sakkyndige som den har engasjert, kan kreve overfor foreldrene å få snakke med barnet i enerom. Dersom det er mistanke om

at barnet blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet, kan barnevernstjenestens leder vedta at barnet skal bringes til sykehus eller annet sted for kortvarig medisinsk undersøkelse.

Bestemmelsene i femte ledd første og annet punktum gjelder også for utredning etter § 16-3 fjerde ledd bokstav a

Dersom det er rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak etter dette kapitlet, skal barnevernstjenesten snarest undersøke forholdet, jf. frister inntatt i § 6-9. Undersøkelsen skal gjennomføres slik at den minst mulig skader noen som den berører, og den skal ikke gjøres mer omfattende enn formålet tilsier. Det skal legges vekt på å hindre at kunnskap om undersøkelsen blir spredd unødig. Foreldrene eller den barnet bor hos, kan ikke motsette seg at en undersøkelse som nevnt i første ledd blir gjennomført ved besøk i hjemmet.

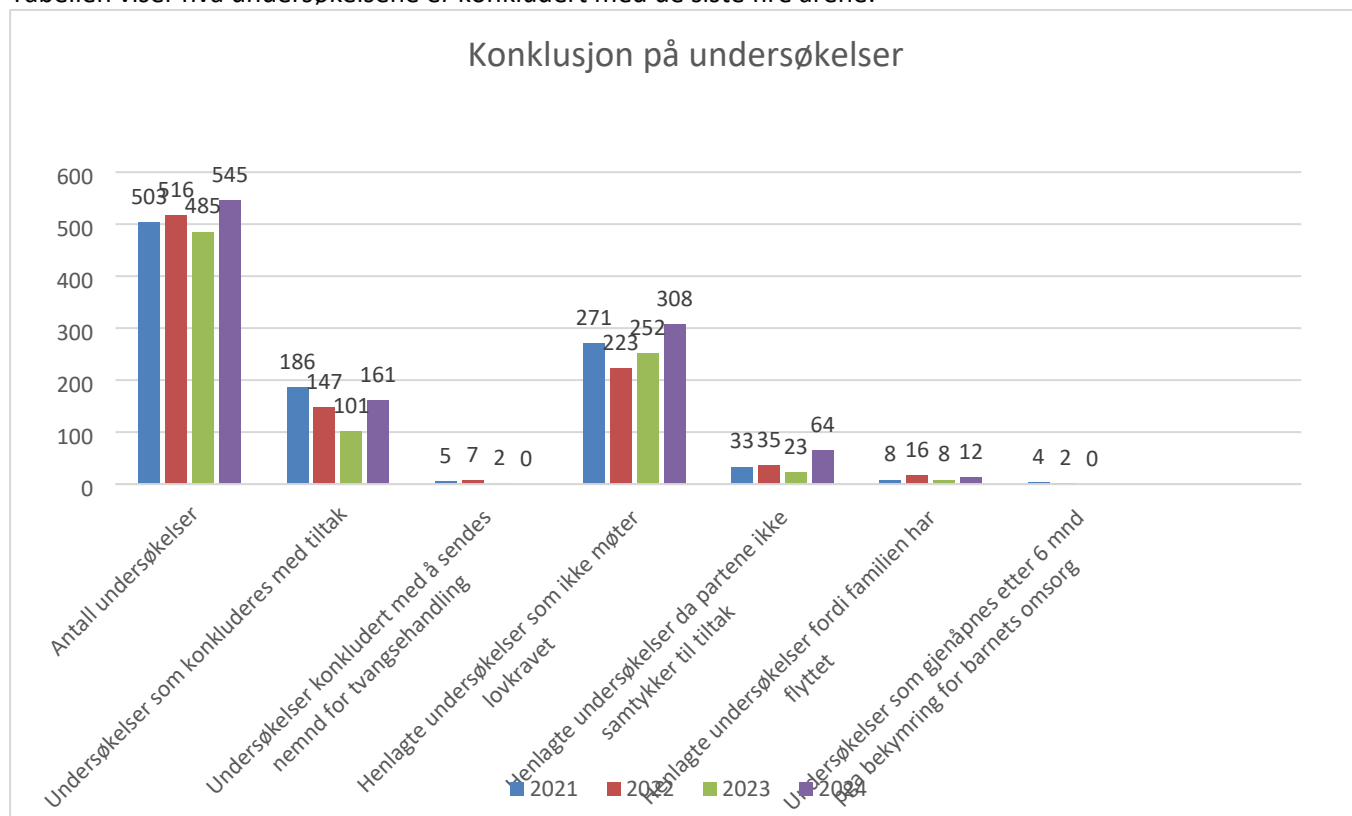
Dersom man etter gjennomgang av bekymringsmeldingen har besluttet at det er grunnlag for å undersøke det som kommer frem i meldingen, har barnevernstjenesten tre måneder (kan i spesielle tilfelle utvides til seks måneder) på å finne ut om barnet eller familien har behov for hjelpetiltak. En undersøkelse er en beslutning og kan ikke klages på, og det er ikke behov for samtykke fra foreldre og barn til å gjennomføre undersøkelsen.

Barnevernstjenesten kan også gjennomføre undersøkelser på gravide (ufødt barn). I motsetning til undersøkelse på barn fra 0-18 år, må mor samtykke til undersøkelsen med unntak av de tilfeller der barnevernstjenesten har fått bekymringsmelding fra kommunen om tilbakeholdelse av gravid rusmiddelavhengig etter helse- og omsorgstjenesteloven. Da kan saken åpnes uten samtykke, men barnevernstjenesten må fremdeles ha et samarbeid med mor for å kunne gjennomføre en undersøkelse.

Hva gjøres i en undersøkelse:

- Samtaler med foreldrene og barnet for å få mer informasjon om hvordan barnet har det.
- Barnet skal alltid snakkes med og det må begrunnes dersom vi ikke snakket med barnet i undersøkelsen.
- Barnet skal lyttes til og barnevernstjenesten skal ta hensyn til det barnet sier i sine vurderinger og beslutninger.
- Barnevernstjenesten vil som hovedregel og komme på et planlagt hjemmebesøk.
- Det innhentes opplysninger fra andre som kan belyse barnet og familiens situasjon, slik som for eksempel skole, barnehage, helsestasjon, politi, og fastlege. Dette skal så langt som mulig skje med samtykke fra foresatte og barn over 15 år. Barnevernstjenesten kan innhente informasjon uten samtykke dersom man mener at barnets situasjon er svært bekymringsfull.
- Det lages en undersøkelsesplan sammen med familien. Denne er et viktig verktøy for å skape trygghet og forutsigbarhet for familien. Planen er også et hjelpemiddel for barnevernksulenten til å planlegge arbeidet slik at undersøkelsen bli gjort innenfor lovpålagte frister.
- På bakgrunn av opplysningene som kommer frem i undersøkelsen vurderer barnevernstjenesten sammen med familien hvilke risiko- og beskyttelsesfaktorer som finnes for barnet og/eller familien. Ut ifra en vurdering av familiens ønsker og barnevernstjenesten sine vurderinger opp mot barnets behov blir saken enten henlagt, henvist til andre hjelpeinstanser eller det blir satt inn hjelpetiltak i hjemmet. De hjelpetiltakene som barnevernstjenesten setter inn, skal være målrettet og knyttet til barnets behov.

Tabellen viser hva undersøkelsene er konkludert med de siste fire årene:

Tall for undersøkelser som gjenåpnes etter 6 måneder for 2024 foreligger ikke. Dette fordi barnevernstjenesten har innført nytt fagsystem, og det er helt nye måter å hente ut data på.

5.3 Hjelpetiltak

§ 3-1. Frivillig hjelpetiltak

Når barnet på grunn av sin omsorgssituasjon eller atferd har et særlig behov for hjelp, skal barnevernstjenesten tilby og sette i verk hjelpetiltak for barnet og foreldrene. Hjelpetiltak skal være egnet til å møte barnets og foreldrenes behov og til å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien.

Departementet kan i forskrift fastsette hvilke krav til kvalitet som skal stilles til hjelpetiltak. Forskriften kan fastsette utfyllende krav til oppfølging, jf. § 8-1 og § 8-5, av barn og unge som har bolig som hjelpetiltak.

§ 3-2. Fosterhjem og barnevernsinstitusjon som frivillig hjelpetiltak

Barnevernstjenesten kan tilby fosterhjem eller institusjon som hjelpetiltak når vilkårene i § 3-1 første ledd er til stede og barnets behov ikke kna ivaretas på annen måte. Barnevernstjenesten kan også tilby opphold i omsorgssenter, jf. Kapittel 11. Dersom det må antas at foreldrene i len gre tid ikke vil kunne gi barnet forsvarlig omsorg, må barnevernstjenesten vurdere om det med én gang skal reises sak om omsorgsovertakelse, jf. § 5-1. Bestemmelsen i § 5-3 tredje ledd gjelder så langt den passer.

Barnevernstjenesten deler hjelpetiltak inn i fire ulike kategorier:

- Omsorgsendrende hjelpetiltak: eksempelvis ulike typer foreldreveiledning
- Kompenserende tiltak: eksempelvis støttekontakt eller besøkshjem

- Kontrolltiltak: eksempelvis rustesting eller uanmeldte tilsyn i hjemmet

Et barn kan få flere hjelpetiltak, og hjelpen kan rette seg mot både foreldre og barn samtidig. Barnevernskonsulentens hovedoppgave er å igangsette, utføre, koordinere og evaluere den hjelpen familien får. Det blir utarbeidet en plan for den hjelpen barnet og familien skal få, en tiltaksplan. Hjelpen barnet eller familien får skal evalueres hver tredje måned for å sikre at barnet får rett hjelp til rett tid. Evalueringen skjer alltid i samarbeid med barnet, familien og andre instanser som familien har kontakt med knyttet til den hjelpen familien får fra barnevernstjenesten. Barnevernkonsulenten skal gjennom koordineringsoppgaven sikre at den hjelpen som blir gitt er formålstjenlig og fører til at omsorgssituasjonen til barnet blir bedre.

Omsorgsendrende tiltak:

Omsorgsendrende tiltak gir foreldrene hjelp til å utføre omsorgsoppgavene på en måte som gir positiv utvikling for barnet, og er av den grunn det tiltaket som brukes mest i Nordre Follo og resten av landet. Barneverntjenesten skal kun bruke omsorgsendrende tiltak som vi med stor sannsynlighet vet fungerer. Derfor er de omsorgsendrende tiltakene forskningsbasert.

Eksempler på omsorgsendrende tiltak:

- alle typer foreldreveiledning (for eksempel ved bruk av metoder som beskrevet i pkt. 4.6)
- frivillig plassering i fosterhjem/nettverk/institusjon

Kontrolltiltak:

Kontrolltiltak brukes for å kontrollere at barn ikke utsettes for overgrep eller mishandling, eller avdekke rusmisbruk. Kontrolltiltak er særlig inngripende tiltak og skal derfor kun benyttes i unntakstilfeller og kun i situasjoner der det er svært stor bekymring for om barnets omsorgssituasjon er ivaretatt på en forsvarlig måte.

Eksempler på kontrolltiltak:

- uanmeldte hjemmebesøk
- urinprøvetaking

Kompenserende tiltak:

Kompenserende tiltak skal avhjelpe familiens og barnets omsorgssituasjon, men i motsetning til omsorgsendrende tiltak vil ikke disse tiltakene føre til nødvendig varig endring i barnets liv.

Eksempler på kompensierende tiltak:

- fritidsaktiviteter
- besøkshjem
- støttekontakt

Andre tiltak barneverntjenesten kan sette i gang som kan falle inn under alle tre kategoriene:

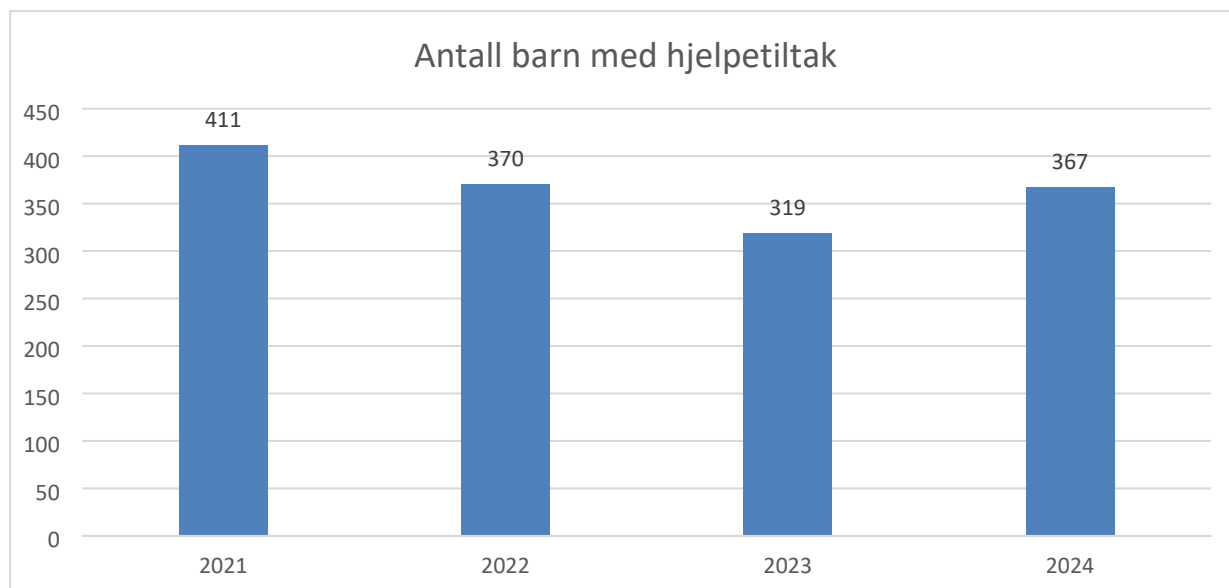
- nettverksmøter
- familieråd
- ansvarsgruppe rundt barnet
- ruskontroll
- samarbeid med andre offentlige instanser eller miljøterapeutisk hjelp i hjemmet

Barnevernstjenesten benytter seg av tilbud fra eksterne, kommunale eller statlige instanser slik som:

- Alternativ til vold (ATV)
- familievernkontor
- det statlige barnevernets tilbud som foreldre- og barn senter
- MST (Multisystemisk terapi) til ungdom med atferdsvansker

Barnevernstjenestens hovedmålsetning med hjelpetiltak er å gjøre foreldre i stand til å gi barnet god nok omsorg selv uten bistand fra barnevernstjenesten. Det mest brukte tiltaket i barnevernstjenesten er derfor foreldreveiledning.

Tabellen viser hvor mange barn som har hatt hjelpetiltak gjennom året i de fire siste årene:

Antall barn med hjelpetiltak har hatt en nedadgående trend, men vi ser nå en økning i 2024. Samtidig er sakene mer kompliserte og krever større omfang av tiltak.

5.4 Ettervern

§ 3-6. Hjelpetiltak til ungdom over 18 år

Tiltak som er iverksatt før en ungdom har fylt 18 år, skal videreføres eller erstattes av andre tiltak når ungdommen samtykker og har behov for hjelp eller støtte fra barnevernstjenesten til en god overgang til voksenlivet. Tiltak kan iverksettes selv om ungdommen har vært uten tiltak en periode.

I god tid før ungdommen fyller 18 år, skal barnevernstjenesten ta kontakt med ungdommen for å vurdere om tiltak skal videreføres eller erstattes av andre tiltak. Avgjørelse om at tiltak skal videreføres, erstattes eller opphøre, er enkeltvedtak.

Tiltak kan iverksettes frem til ungdommen fyller 25 år.

Når ungdom har mottatt tiltak fra barnevernstjenesten frem til de fyller 18 år, kan barnevernstjenesten tilby ettervern. Dette kan tilbys både til ungdommer som har mottatt hjelpetiltak og de som har vært plassert enten på institusjon eller fosterhjem frem til fylte 18 år. Da kan ungdommen fortsette å få tilbud om det samme tiltaket den hadde før fylte 18 år eller kan få tilbud om andre tiltak ungdommen trenger. Fra og med 2021 ble grensen for å få tiltak fra barnevernstjenesten flyttet fra 23 til 25 år. Hvilken hjelp ungdommen trenger vurderes i samarbeid med ungdommen. Tiltakene som tilbys skal vurderes etter «barnets beste». Hjelpen har som hovedregel fokus på at ungdommen skal bli selvstendig og klare seg selv uten hjelp fra offentlige instanser etter at de har fylt 25 år. I noen tilfeller vurderer barnevernstjenesten at det ungdommen trenger ikke er hjelp barnevernstjenesten kan tilby, men vi kan da bistå ungdommen med å komme i kontakt med andre offentlige tjenester.

5.5 Tiltak etter behandling i Barneverns- og helsenemnda (tvangstiltak)

Barnevernstjenesten har tre muligheter for å sette i verk tiltak uten samtykke fra barnet og foreldrene. Dette er pålegg om hjelpetiltak, atferds plassering eller omsorgsovertakelse.

Pålegg av hjelpetiltak

Dersom foreldre ikke samtykker til at barnevernstjenesten får iverksette nødvendig hjelp til barnet kan barnevernstjenesten etter barnevernloven § 3-4 fremme sak for Barneverns- og helsenemnda for pålegg av hjelpetiltak. Pålegget er et tvangsvedtak hvor foreldrene ikke kan motsette seg å ta imot hjelpetiltaket. Det er kun de hjelpetiltakene som er listet opp i § 3-4 barnevernstjenesten kan gi pålegg om.

Atferdsplassering

I noen tilfeller kan barnevernstjenesten etter barnevernsloven § 6-2 fremme sak for Barneverns- og helsenemnda for å plassere ungdom i behandlingsinstitusjon. Dette gjelder dersom ungdommen har vist alvorlige atferdsvansker på en eller flere av følgende måter:

- ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd
- ved vedvarende problematisk bruk av rusmidler
- ved annen form for utpreget normløs atferd

En slik plassering kan kun foretas dersom Barneverns- og helsenemnda har bestemt det. Hverken foreldre eller ungdommen kan motsette seg en slik plassering. Ungdommen kan bli plassert på institusjon inntil ett år, men plasseringen kan i visse tilfeller utvides med ett år til.

Ungdommer kan også samtykke til en plassering på behandlingsinstitusjon etter barnevernloven § 6-1. Ungdommen må også da ha vist de samme atferdsvanskene som etter § 6-2.

Barnevernstjenesten kan også benytte seg av barnevernloven § 4-4 dersom en ungdom har akutt behov for å bli plassert på bakgrunn av atferdsproblematikk. Det er de samme kriteriene for en slik plassering som for en plassering etter § 6-2, men ungdommen har vist behov for at det settes inn umiddelbar hjelp.

Det har vært en økning de siste årene på atferdsplasseringer. Dette henger så klart sammen med trenden som viser økning i antall bekymringsmeldinger på barnets atferd.

For at en atferdsplassering skal være vellykket er det blant annet avgjørende at foreldrene får veiledning og har tett kontakt med institusjonen gjennom hele plasseringstiden, og at tilbakeføringen til hjemmet er godt planlagt og over tid.

Omsorgsovertakelse

§ 5-1. Vedtak om omsorgsovertakelse

Dersom mindre inngripende tiltak ikke kan skape tilfredsstillende forhold for barnet og det er nødvendig ut fra barnets situasjon, kan barneverns- og helsenemnda treffe vedtak om omsorgsovertakelse for et barn i ett eller flere av følgende tilfeller:

- a. det er alvorlige mangler ved den omsorgen barnet får, herunder den personlige kontakt og trygghet, sett hen til det barnet trenger etter sin alder og utvikling*

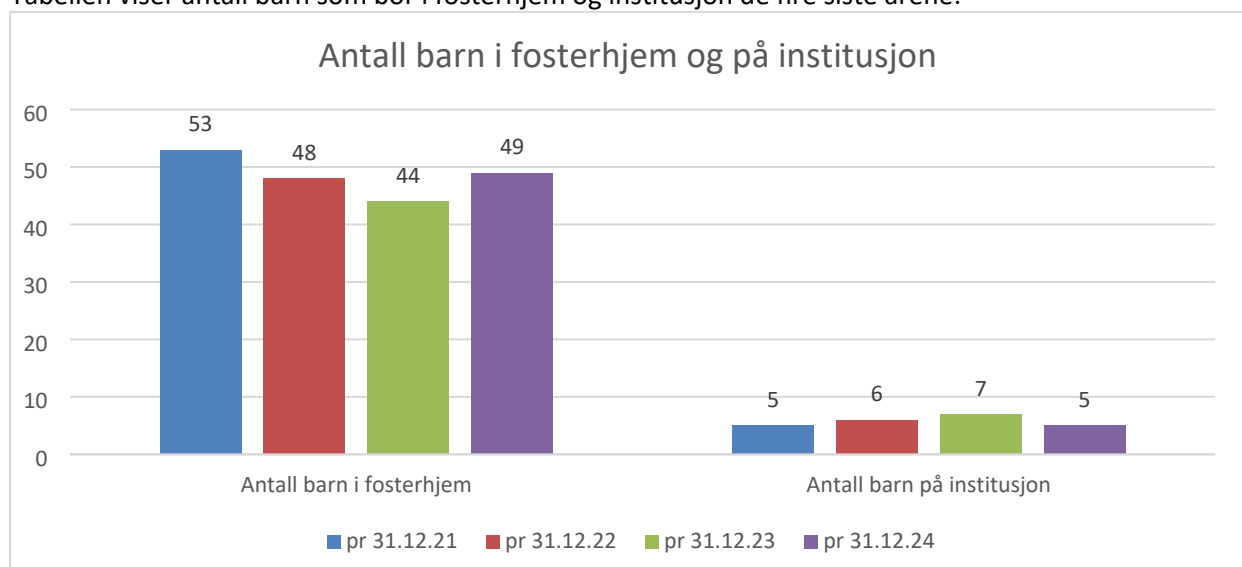
- b. foreldrene sørger ikke for at et barn som er sykt, har nedsatt funksjonsevne eller er spesielt hjelpetrengende, får dekket sitt særlige behov for behandling og opplæring
- c. barnet blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet
- d. det er overveiende sannsynlig at barnets helse eller utvikling kan bli alvorlig skadet fordi foreldrene vil være ute av stand til å ta tilstrekkelig ansvar for barnet
- e. det er overveiende sannsynlig at et barn som ble akutt plassert som nyfødt etter § 4-2, vil komme i en situasjon som nevnt i bokstav a, b, c eller d
- f. det er overveiende sannsynlig at flytting av et barn som med foreldrenes samtykke bor utenfor hjemmet, vil føre til en situasjon som nevnt i bokstav a, b, c, eller d
- g. barnet har bodd utenfor hjemmet i mer enn to år med foreldrenes samtykke, og barnet er blitt så knyttet til mennesker og miljøet der det er, at flytting kan føre til alvorlige problemer for barnet

Barnevernstjenesten jobber etter det som kalles «minste inngreps prinsipp». Det betyr at barnevernet ikke skal sette inn strengere/sterkere tiltak enn det som er nødvendig, og som hovedsak forsøke å hjelpe familien ved hjelpetiltak før det vurderes tvangstiltak.

Noen ganger vurderer barnevernstjenesten at hjelpetiltakene ikke har fungert, eller at vanskene i familiene er så alvorlige at barnet må få andre omsorgspersoner. Det er ikke barnevernstjenesten som selv kan bestemme at et barn skal flyttes ved tvang ut av hjemmet, men Barneverns- og helsenemnda. Ved en slik vurdering kan barnevernstjenesten etter vedtak fra Barneverns- og helsenemnda flytte barnet i et fosterhjem eller til en institusjon.

Barnevernstjenesten skal hver gang det er behov for at et barn må flyttes ut av hjemmet vurdere om barnet kan flytte til personer i sin familie eller nettverk. De som skal ha omsorgsoppgaven for barnet må kunne godkjennes som fosterhjem. Med barnevernsreformen skal fokuset på plassering i nettverk styrkes.

Tabellen viser antall barn som bor i fosterhjem og institusjon de fire siste årene:

Barnevernstjenesten har hadde inntil 2023 en nedgang i antall plasserte barn, noe som er en ønsket endring fra statlig hold. I 2024 hadde vi en ganske markant økning, noe som er en følge av økt antall akuttplasseringer i 2023.

Adopsjon

§ 5.10. Vedtak om adopsjon

Barneverns- og helsenemnda kan vedta adopsjon uten samtykke fra foreldrene dersom nemnda har truffet vedtak om fratakelse av foreldreansvar, og følgende vilkår er oppfylt:

- a) det må regnes som sannsynlig at foreldrene varig ikke vil kunne gi barnet forsvarlig omsorg, eller at barnet er blitt så knyttet til mennesker og miljøet der det er, at flytting kan føre til alvorlige problemer for barnet*
- b) adopsjonssøkerne har vært fosterforeldre for barnet, har vist seg egnet til å oppdra barnet som sitt eget og har utøvd omsorgen for barnet på en god måte*
- c) vilkårene for å innvilge adopsjon etter adopsjonsloven er oppfylt*
- d) det foreligger særlig tungtveiende grunner som tilsier at adopsjon vil være til barnets beste.*

Barneverns- og helsenemnda kan også treffe vedtak om adopsjon av et barn som barnevernstjenesten har overtatt omsorgen for, når foreldrene samtykker, såfremt vilkårene i første ledd bokstav a til d er oppfylt.

Departementet skal utstede en adopsjonsbevilling når nemnda har truffet vedtak om adopsjon.

Barneverntjenesten i Nordre Follo fremmer sjelden saker for adopsjon på bakgrunn av de strenge kriteriene. For 2024 ble det imidlertid fremmet 3 saker for adopsjon, og det er planlagt ytterligere 1 adopsjonssak i 2025.

5.6 Akutt plassering

§ 4-1. Akuttvedtak om hjelpetiltak dersom barn er uten omsorg

Dersom et barn er uten omsorg, skal barnevernstjenesten straks vedta å sette i verk de hjelpetiltak er nødvendige. Hjelpetiltakene kan ikke opprettholdes dersom foreldrene eller barn over 15 år motsetter seg tiltaket.

§ 4-2. Akuttvedtak om omsorgsovertakelse

Barnevernstjenestens leder, lederens stedfortreder eller påtalemyndigheten kan treffe akuttvedtak om omsorgsovertakelse dersom det er fare for at barnet blir vesentlig skadelidende dersom vedtaket ikke gjennomføres straks. Ved vurderingen av om det skal treffes et akuttvedtak om omsorgsovertakelse av et nyfødt barn, skal det legges særlig vekt på barnets behov for nærhet til foreldrene umiddelbart etter fødselen.

Barnevernstjenestens leder eller lederens stedfortreder kan også treffe vedtak om samvær etter § 7-2 og § 7-3 når det er truffet akuttvedtak etter første ledd.

Dersom det er behov for videre tiltak, skal barnevernstjenesten snarest følge opp akuttvedtaket med en begjæring til barneverns- og helsenemnda om tiltak. Dersom slik begjæring ikke foreligger innen seks uker fra vedtakstidspunktet, faller akuttvedtaket bort.

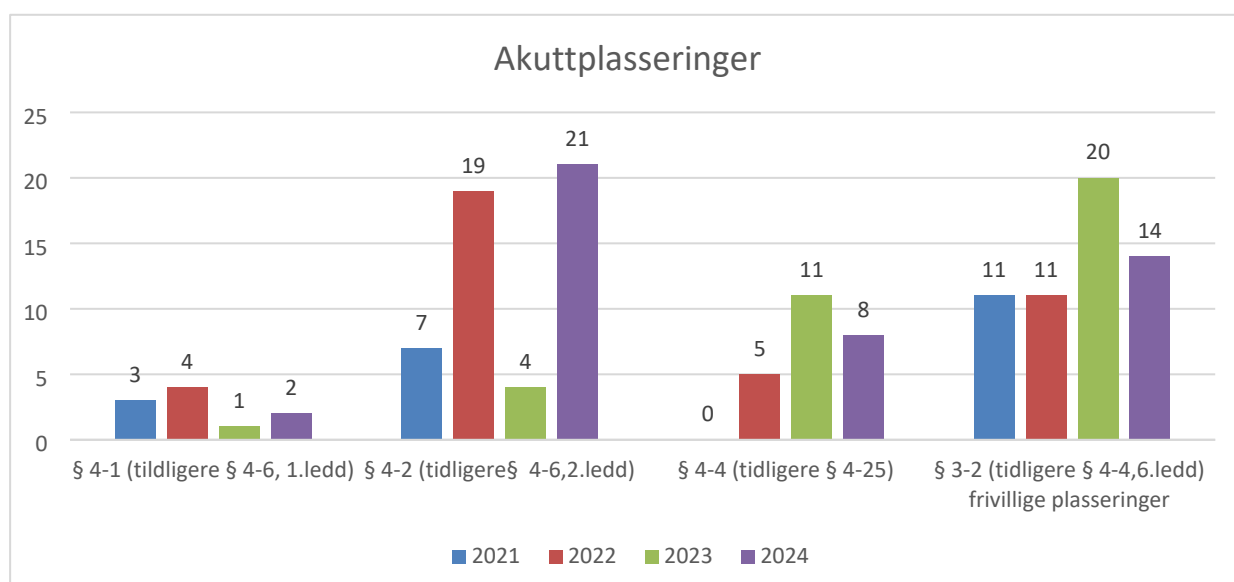
Vedtak som gjelder et barn som har sitt vanlige bosted i en annen stat, jf. § 1-2 tredje ledd, faller likevel bort først seks måneder etter vedtakstidspunktet dersom norske myndigheter innen samme frist har gjort ett av følgende:

- a. har fremmet en begjæring til bostedsstaten om å treffe nødvendige beskyttelsestiltak*

- b. har truffet vedtak om å få overført jurisdiksjon etter lov om gjennomføring av konvensjon 19. oktober 1996 om jurisdiksjon, lovvalg, annerkjennelse, fullbyrdelse og samarbeid vedrørende foreldremyndighet og tiltak for beskyttelse av barn § 5.

De plasseringsalternativene som fremgår av § 5-3 gjelder tilsvarende ved akuttvedtak om omsorgsovertakelse.

Barnevernstjenesten kan etter overnevnte paragraf plassere barn/ungdommer utenfor hjemmet ved hjelp av akuttvedtak. Det finnes to hjemmelsgrunnlag for dette. Barnevernloven § 4-1 kan benyttes når barnet står uten omsorgspersoner for eksempel om foreldrene akutt har blitt innlagt på sykehus fordi det har skjedd en ulykke eller lignende. Ved bruk av denne akuttparagrafen skal barnevernstjenesten sørge for at barnet har omsorgspersoner i den tiden foreldrene er utilgjengelige og barnet skal tilbakeføres til foreldrene så snart foreldrene er tilgjengelige igjen. Barnevernsloven § 4-2 kan benyttes der hvor barnet akutt har behov for andre omsorgspersoner fordi det vurderes som svært skadelig for barnet å forbli i hjemmet. En slik plassering benyttes som oftest dersom barnet er utsatt for/vitne til vold eller seksuelle overgrep eller foreldrene er tydelige ruspåvirket. Barnevernstjenesten skal ved en akuttplassering hver dag vurdere om barnet kan tilbakeføres til foreldrene.

Antallet akuttplasseringer økte i 2024. Siden 2021 har antall akuttplasseringer økt markant.

5.7 Rettigheter og medvirkning

Barnevernstjenesten har et stort ansvar for å sørge for at alle som er involverte i en barnevernssak får sine rettigheter oppfylt.

Etter forvaltningsloven § 2 bokstav e), er part i saken den «en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder». Etter barnevernloven betyr det som regel foreldre og barn over 15 år. Som part har du som hovedregel rett på innsyn i alle dokumentene som omhandler din sak. Fosterforeldre har også partsrettigheter på deler av fosterhjemsavtalen.

Barnevernstjenesten har også en plikt til å sørge for at de som er parter i saken får opplysninger om hvilke dokumenter og vurderinger som til enhver tid er arkivert hos barnevernstjenesten.

Medvirkning fra alle partene i en barnevernssak har blitt styrket de siste årene. Medvirkning betyr at alle skal høres og få anledning til å si sin mening. Barnevernstjenesten skal ved en avgjørelse la alle partene medvirke, og i begrunnelsen for beslutningene som tas skal vektingen av partenes syn fremkomme. Barnets medvirkning har fått egen hjemmel i barnevernsloven.

§ 1-4. Barnets rett til medvirkning

Et barn som er i stand til å danne seg egne meninger, har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet etter denne loven. Barn har rett til å uttale seg til barnevernet uavhengig av foreldrenes samtykke, og uten at foreldrene informeres om samtalen på forhånd. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine meninger. Barnet skal bli lyttet til, og barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet.

Barn skal informeres om hva opplysninger fra barnet kan brukes til og hvem som kan få innsyn i disse opplysningene. Barnet har rett til å uttale seg før det bestemmes at opplysningene skal deles, og barnets syn skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Et barn kan i møter med barnevernet gis anledning til å ha med seg en person som barnet har særlig tillit til. Tillitspersonen kan pålegges taushetsplikt.

Departementet kan gi forskrift om medvirkning og om tillitspersonens oppgaver og funksjon.

Barn skal medvirke uansett alder, og barnets syn skal komme frem i alle faser av en sak. Selv spedbarn skal høres. Dette utfordrer barnevernstjenesten på kompetanse på samtaler med barn og tolke nonverbal kommunikasjon.

6 UTFORDRINGSBILDET

6.1 Oppvekstreformen (barnevernsreformen)

Siden barnevernreformen også handler om andre tjenester i kommunen, har den blitt «døpt om» til en oppvekstreform.

Intensjonen med reformen er å gi mer ansvar til kommunene på barnevernsområdet, og styrke kommunenes forebyggende arbeid og tidlig innsats i hele oppvekstsektoren. Målet er at flere utsatte barn og familier får den hjelpen de trenger på et tidlig tidspunkt.

Kommunene skal utarbeide en plan for forebyggende tiltak, om i Nordre Follo heter plan for forebyggende og helsefremmende arbeid, og barnevernet skal lage en tilstandsrapport.

Målene med reformen er:

- Kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging
- Hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov
- Rettsikkerheten til barn og familier skal bli godt ivaretatt
- Ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal bli mer effektiv

Plan for forebyggende og helsefremmende arbeid i Nordre Follo er vedtatt av kommunestyret, og bidrar til overordnet forankring av det forebyggende tilbudet og av fordelingen av kommunens

ressurser til dette arbeidet. Den er et viktig verktøy for å sikre forpliktelse til og systematisk innsats for å legge til rette for helhetlige tjenester til barn og unge. Kunnskapen kommunen mottar gjennom den årlige tilstandsrapporten fra barnevernstjenesten vil være en del av grunnlaget for å planlegge og videreutvikle det forebyggende arbeidet og barnevernstjenestens rolle i dette arbeidet.

Planen inneholder en beskrivelse av overordnende mål og strategier for det helhetlige tjenestetilbudet, hvordan ansvaret skal fordeles mellom etatene, hvordan oppgaveløsingen skal organiseres og hvordan virksomheter og fagmiljøer skal samarbeide.

Gjennom arbeidet med planen og innføring av oppvekstreformen ble det tydeliggjort mangler i det forebyggende tiltaksnivået. Dette gjelder særlig tiltak for barn som strever med psykisk uhelse og nevroutviklingsforstyrrelser (for eksempel ADHD og autismespekterforstyrrelser). Disse familiene ender noen ganger hos barnevernstjenesten, da mangelen på hjelp gjør at utfordringene har vokst seg mer alvorlige. Foreldre opplever å bruke mye ressurser på å finne hjelp, og når de kommer til barnevernstjenesten beskriver de en høy grad av fortvilelse og utslitthet. Barnevernstjenesten har ofte heller ikke den hjelpen familien trenger, fordi problematikken avviker fra vårt mandat og kompetanse. Foreldrene har som regel god nok foreldreferdigheter, men er svekket på bakgrunn av måneder/år med slitasje. Barnevernstjenesten møter 6-7 slike familier i løpet av året. Gode psykisk helsetiltak i forebyggende tjenester slik som barnehage, skole og helsetjenesten i kommunen, er det område fra barnevernstjenestens ståsted som blir viktigst å utvikle i tiden fremover. Samtidig har man i oppvekst og læring utarbeidet en samarbeidsmodell der alle tjenester nå forpliktet til å arbeide etter. Denne skal implementeres i revideringen av plan for forebyggende og helsefremmende tiltak i løpet av 2025/26.

Selv om det er innført noen nye tiltak og det foregår samarbeid på tvers, mangler det tilstrekkelig tiltak for denne gruppen. Spesielt gjelder det kommunens ansvar overfor pårørende etter Helse og omsorgstjenesteloven § 3-6, foreldre med særlig tyngende omsorgsarbeid, der kommunen skal tilby nødvendig pårørende støtte ved opplæring, veiledning, avlastningstiltak og omsorgstønad. Dette for å hindre overbelastning, og sikre at disse foreldrene får nødvendig ferie og fritid og kan delta i arbeid og på vanlige samfunnsaktiviteter.

Det er et behov for at de forebyggende tjenestene omstiller til mer individuelt rettet tiltak for å forhindre plasseringer etter barnevernsloven. Barnevernstjenesten er siste ledd og øverst i tiltakstrappa til kommunen. Det betyr at dersom andre tjenester ikke har nødvendige tiltak, ressurser, kompetanse eller ikke har lyktes med forebyggingen, blir det barnevernstjenestens oppgave å sette inn sine tiltak. Barnevernstjenesten har ikke mulighet til å avvise familier med behov etter barnevernsloven, og har heller ikke mulighet for å benytte seg av ventelister. Det gjøres mye godt arbeid, men barnevernstjenesten ser ikke en reduksjon av behov for tiltak i egen tjenesten. Om vi skal forhindre videre økning eller få til en reduksjon av plasseringsantallet i barnevernstjenesten, kreves det enda mer og raskere omstilling i de forebyggende tjenestene. Utfordringen barnevernstjenesten opplever for andre tjenester er at ressurser til kjerneoppgavene kan stå i veien for muligheten til å tenke annerledes og nytt rundt forebygging. Erfaringen er at dette er årsaken til at det tar lang tid å etablere tiltak som er nødvendige. Spesielt oppleves dette som utfordrende for skolene.

Barnevernstjenesten er bekymret for utviklingen dersom de forebyggende tjenestene ikke klarer omstillingen raskt nok, men er klar over at dette er utfordrende gitt kommunens økonomiske situasjon.

Fra 2023 har det vært en økende trend med ungdommer som strever med rus- og atferdsproblematikk. Det er lett å tenke at det er manglende grensesetting fra foreldre som er årsak til atferdsavvik, men bildet er sannsynligvis mer komplisert. Mange av ungdommene har hatt mange

år med utfordringer med å passe inn sosialt og på skolen, og opplever stor grad av utenforskap. Det blir satt inn tiltak, men tiltakene har ikke gitt nødvendig resultat. Situasjonen utvikler seg til mer alvorlig atferd slik som store rusproblemer og mer alvorlig kriminalitet. Barnevernstjenesten samarbeider tett med politiet i disse sakene. Politiet har få virkemidler for grensesetting, og det ender i økende grad med at ungdommenes situasjon utvikler seg på en slik måte at barnevernstjenesten må sette inn atferdstiltak på tvang. Barnevernstjenesten ser at flere av disse ungdommene har traumer som ligger til grunn for deres strev i skolesituasjonen og sosialt. Denne gruppen er en økende trend i hele landet og økningen har foregått over flere år. Prognosene viser at gruppen vil fortsette å øke i tiden fremover. Ungdom som har opplevd vold eller andre traumer har behov for å bli møtt med traumesensitiv omsorg og en bedre forståelse fra tjenestene for traumene de har opplevd. Ungdommene kan ha behov for et tilpasset barnehage-, skole og helsetilbud for å kunne forebygge en skjevutvikling og unngå en negativ atferdsutvikling over tid. På bakgrunn av dette har oppvekst og læring løftet tema vold i nære relasjoner i kompetanseplanen til en felles innsats, det er behov for å øke kompetansen og få på plass systematisk arbeid om dette.

Barnevernet i Norge har en fordeling av oppgaver mellom kommunene og staten, mellom kommunenes 1.linje tjenester og Barne-, ungdom-, og familieetaten (Bufetat). Bufetat har ansvaret for å gi kommunen bistand etter søknad om institusjonsplasser, fosterhjem og noen spesialiserte hjelpetiltak slik som MST (multi systemisk terapi). Barnevernstjenestene i kommunene og Bufetat deler på kostnadene for disse tjenestene. Bufetat har de siste årene hatt begrenset med kapasitet på fosterhjem og institusjoner. Dette har ført til at flere barn og unge ikke har fått nødvendig tilbud, og kommunen blir stående alene i å finne en løsning for disse barna. Tiltakene til disse barna er svært kostnadskreven, og det er vanskelig for kommunen å finne tilstrekkelig forsvarlige tiltak som erstatning for behovet for en plassering.

6.2 Økonomi

I prosessen etter sammenslåing til Nordre Follo jobbet barnevernstjenesten med å harmonisere og justere skjønnsvurderinger, arbeidsflyt og en effektiv organisering, og reduserte på den måten sitt budsjett betraktelig i tråd med det utfordringsbildet som var gjeldende. Både i 2023 og 2024 har barnevernstjenesten gått med et vesentlig merforbruk. 15 mill. i 2023 og 17 mill. i 2024. Utfordringsbildet har endret seg og behovene for tiltak er større.

Kommunen har en anstrengt økonomisk situasjon, noe barnevernstjenesten også må bidra til å håndtere. Barnevernstjenesten har et komplisert budsjett, hvor noen av utgiftene er forutsigbare og stabile, mens deler at utgiftene handler om hvilke behov barna barnevernstjenesten kommer i kontakt med har. For tiltak som barnevernstjenesten får fra Bufetat, er det en deling av de økonomiske utgiftene. Budsjettet er avhengig av gjennomsnittlig likt påtrykk med saker fra år til år. Dette ble enda viktigere etter barnevernsreformens iverksettelse, da barnevernstjenesten nå har en vesentlig større del av utgiftene til plasseringer på institusjon, hvor en ekstra plassering på institusjon i året vil gi store merutgifter. Barnevernstjenesten er lovpålagt å utføre de tiltakene som er nødvendig for barn og unge, og dette gjør økonomisk styring uforutsigbart.

Merforbruket i 2023 og 2024 skyldes i hovedsak et økt antall plasseringer. En utvikling hos oss og i resten av landet er at atferdsutfordringer og utfordrende psykisk helse blant barn og unge øker. Økningen i antall plasseringer ses i sammenheng med pandemien, og ser ut til å ha stabilisert seg på dagens nivå. Det blir derfor krevende å få regnskapet i balanse i årene som kommer. Barnevernstjenesten er også avhengig av omstilling i de forebyggende tjenestene i kommunen, for å håndtere utfordringsbildet vi ser blant barn og unge. Økonomien til barnevernstjenesten henger derfor tett sammen med det foregående punktet om oppvekstreformen. Det var også en del av

intensjonen med barnevernreformen, at endringene som ble gjennomført skulle stimulere til ytterligere forebyggende arbeid i kommunene for å redusere tiltaksbyrden i barnevernet.

6.3 Rekruttere og beholde gode ansatte

Barnevernstjenesten i Nordre Follo har over tid opplevd det som en utfordring å ligge nært på Oslo kommune med tanke på å kunne rekruttere og beholde gode ansatte. Oslo kommune er et eget tariffområde og ligger 50 000 til 80 000 kroner over årslønnen for saksbehandlere hos oss. Dette gjør det utfordrende å rekruttere ansatte med erfaring, og har ført til at vi gjennom de siste årene har mistet kompetente ansatte til Oslo kommune. Det er behov for å sette inn tiltak slik at vi ikke blir en «opplæringskommune» for Oslo.

Vi bruker om lag 1 mill. i året på rekruttering. Da er det ikke tatt med hvor mye opplæringen koster i tid og ressurser. Det er utfordrende for tjenesten å finne kvalifiserte vikarer. I tillegg er det ressurskrevende for tjenesten å lære opp nyansatte. Da barnevernstjenesten jobber med komplekse saker, tar det om lag ett år før en nyansatt uten erfaring er selvgående med arbeidsoppgavene. For de faste ansatte er det belastende da de må dra hovedtyngden av oppgavene i et samarbeid. Vi ser en slitasje på erfarne saksbehandlere som følge av dette.

Barnevernstjenesten har over tid hatt høyt sykefravær. Sykefraværet skyldes i hovedsak forhold som ligger utenfor arbeidsplassen, men kan også komme av belastningen arbeidet gir. En til dels stor andel av de ansatte i tjenesten er unge kvinner som etablerer seg og får barn. Flere blir sykemeldt underveis i svangerskapet. Det høye sykefraværet krever et stort behov for vikarer. I tillegg fører det nye lovkravet om kompetanse i tjenesten til at vi har behov for vikarer for at ansatte skal kunne ta videreutdanning og masterstudier.

7 INNSATSOMRÅDER OG TILTAK

7.1 Tiltak for å møte oppvekstreformen (barnevernsreformen)

Barnevernstjenesten er i Nordre Follo organisert i samme direktørområde som barnehage, skole, barne-, ungdoms- og familietjeneste (inkl. Ung fritid), Kulturskolen, PP-tjenesten og SLT. Dette gir tjenesten god mulighet til å jobbe tett sammen om nødvendige tiltak og omstilling av arbeidet for de forebyggende tjenesten. Barnevernloven er tydelig på at barnevernstjenesten selv ikke skal ha forebyggende tiltak eller jobbe forebyggende i enkelte saker som ikke faller inn under barnevernloven, men skal bidra generelt i dette forebyggende arbeidet. Barnevernstjenesten inngår i flere ulike samarbeidsfora med kommunens forebyggende tjenester, med mål om å komme frem til nødvendige tiltak, kompetanseoverføring og utarbeide gode samarbeidsformer. I tillegg deltar barnevernstjenesten i brukerrettet samarbeidsforum for barn og unge (BSF), sammen med blant annet BUP.

Kommunen etablerte Home Start og FACT ung i 2024. Flyktningehelsetjenesten er også utvidet med ytterligere tilbud om foreldreveiledning. Det er fremdeles behov for å utarbeide en større bredde av forebyggende og fleksible tiltak. Særlig er det behov for å utvikle foreldrestøttetiltak der foreldre har særlig krevende omsorgsoppgaver (jf. Helse og omsorgstjenesteloven). Dette behøver ikke å bety økt behov for ressurser, men at vi må se på hvordan vi kan benytte ressursene på en annen måte.

Det er viktig å få plass riktige tiltak på plass i de forebyggende tjenestene av flere årsaker. Som tidligere nevnt havner noen av disse familiene hos barnevernstjenesten som deres siste mulighet.

Det er stigmatiserende å ha en barnevernssak, i tillegg til at familiene heller ikke får den rette hjelpen. Nødvendige tiltak i det forebyggende arbeidet haster også med tanke på kommunens og barnevernstjenestens økonomi. Barnevernstjenesten bidrar i dette arbeidet med å gi informasjon, komme med forslag om tiltak, og delta i samarbeidsfora på både gruppe- og individnivå. Særlig er samarbeidet med skole og barnehage, som er kommunens største forebyggende arenaer, viktig.

I samarbeid med de andre tjenestene i kommunen, ser vi at vi kan bli bedre på koordinering mellom tjenester og tiltak for å få bedre koordinering og mer systemisk tenkning tiltakene og hele familien. Dette er et satsningsområde.

Kommunen har også opprettet Oppsøkende ungdomsteam som skal jobbe mer systematisk med ungdomsgruppen som står i fare for, eller har utfordringer med rus og kriminalitet. Barnevernstjenesten har opprettet et samarbeid med teamet for å sikre at innsatsen rettes inn mot de ungdommene vi har felles bekymringer for.

7.2 Tiltak for en stabil økonomisk situasjon

Barnevernstjenesten har samarbeidet med KS konsulent fra 2023 og inn i 2024, for å gjøre tjenesten mer bærekraftig både økonomisk og ressursmessig. Tiltakene har ført til en endring i arbeidsmåte, både effektivisering og kvalitetsforbedring.

Barnevernstjenesten har siden sammenslåing jobbet med å bidra til at kommunen kan skape seg økonomisk handlingsrom. Et av tiltakene har vært et omfattende arbeid med harmonisering av skjønnsvurderinger. Skjønnsvurderinger innebærer alle vurderinger som ut fra lovverket er basert på skjønn. Frem til 2023 leverte barnevernstjenesten fra seg et regnskap med stort mindreforbruk. Som nevnt under utfordringer, har barnevernstjenesten de to siste årene gått med merforbruk. Barnevernstjenesten er helt avhengig av at de forebyggende tjenestene i kommunen klarer å demme opp for alvorlig skjevutvikling hos barn og unge, og vi jobber derfor tett sammen med disse tjenestene, som beskrevet i pkt 7.1. for å nå målet om færre plasseringer og balanse i budsjettet.

Barnevernstjenesten har som mål om å dekke minst 2/3 av familieveiledningssakene i egen tjeneste, og kjøpe minimalt fra private tjenesteytere. I 2024 klarte vi ikke dette grunnet mye fravær hos våre egne familieveiledere. Vi har satt inn tiltak for en bedre stabilitet i tjenesten i 2025. Kjøp av slike tiltak koster nesten dobbelte så mye fra private aktører enn det det koster å ha faste ansatte. Samtidig har omfanget av tiltakene inn i hver enkelt familie økt. Barnevernstjenesten gir i noen tilfeller tiltak til familier som kunne ha fått veiledningstiltakene fra andre forebyggende tjenester i kommunen, slik som psykisk helse. Dette for å forhindre eventuelle plasseringer.

Barnevernstjenesten de siste årene lagt inn forslag til reduksjon av budsjettet med mål om at forebyggende tjenester skal ha nødvendige tiltak. Forebygging tar tid og barnevernstjenesten har derfor ikke merket en stor effekt av de tiltakene som er satt i gang i øvrige tjenester. Dette henger nok også sammen med mangler i effektfulle tiltak til noen grupper i kommunen, som nevnt tidligere. Vi har tro på at gevinstene av omstillingsarbeidet tiltar, både når det kommer til kvalitet og økonomi. Forutsetningen for dette er at omstillingen hos de forebyggende tjenestene gjennomføres i tråd med planene, noe som kan være krevende gitt den økonomiske situasjonen i kommunen.

Barnevernstjenesten holder oversikt over tiltak og utgifter ved å føre interne lister over plasseringer og timebruk av familieveileder (både interne og eksterne). Listene gjennomgås jevnlig. Det er saksbehandlernes ansvar å korrigere listene og lage prognoser, og lederne går gjennom listene sammen med dem. I tillegg må saksbehandlerne gi klarsignal for fakturaer som tilhører deres

barn/familier. Dette gjør at saksbehandlerne får et forhold til økonomien i tjenesten, og vi har kontroll i alle ledd på hvilke utgifter vi har. Dette er et arbeid vi vil fortsette med, og vil ha ytterligere fokus på dette i 2025. På bakgrunn av kommunens økonomi ser vi oss også nødt til å ta ned omfanget hjelpetiltak, og vil bruke oversikten vi har til å redusere blant annet timeantall til veiledning til familiene vi er i kontakt med.

I tillegg vil vi i 2025 gjennomgå alle tiltak sammen med kommunalsjef og økonomistyring, for sammen se på om det er endringer barnevernstjenesten kan gjøre for å korrigere for merforbruket, som også kan bidra til å gi et bedre bilde for helheten av økonomien i oppvekstområdet og kommunen.

7.3 Tiltak for å rekruttere og beholde gode ansatte

Barnevernstjenestens saksbehandlere har behov for tett oppfølging av avdelingsleder, blant på bakgrunn av vedtaksgodkjenning og belastningen i arbeidet, men også som et forebyggende tiltak for å forhindre at vi minster god kompetanse. Barnevernstjenesten skiller seg fra andre tjenester når det gjelder behov for avdelingsledertetthet. Det er viktig at avdelingsleder ikke har for mange ansatte å følge opp, slik at de får tid nok til hver ansatt når det kommer til tiltaksoppfølging og veiledning. I 2023 ble det opprettet to nye avdelinger med to nye avdelingsledere for å imøtekomme behovet. Kvalitetsmessig har vi begynt å se endringene ved at sakene raskere blir avklart og vi treffer bedre på hjelpen som settes inn.

Tilbud om videre- og masterutdanning er også et virkemiddel barnevernstjenesten bruker for å rekruttere og beholde. Målet er at alle ansatte i barnevernstjenesten skal få tilbud om videre- og masterutdanning om de ønsker det. Det er laget en kompetanseplan i samarbeid med tillitsvalgte for å nå målet. Barnevernstjenesten ser at disse tiltakene ikke har nok effekt på å rekruttere og beholde, og vi er i prosess i samarbeid med HR for å se på andre mulige tiltak for 2025.

Barnevernstjenesten vektlegger trivsel på jobben og tiltak som kan redusere og forebygge belastninger som kan føre til sykefravær eller bytte av jobb. Det er igangsatt et arbeid med bedriftshelsetjenesten om å bedre risikoanalyser og handlingsplaner på vold, trusler, muskel og skjelettplager som kan være forårsaket av psykiske belastninger. I tillegg vil workshops sammen med bedriftshelsetjenesten på temaene inngå i barnevernstjenestens årshjul, sammen med fysiske øvelser på forebygging og håndtering av vold og trusler.

7.4 Tiltak for brukerinvolvering

Barnevernstjenesten skal etter barnevernloven § 4-5 lage tiltaksplaner og evaluere tiltakene jevnlig i samarbeid med aktuelle foreldre, barnet og/eller ungdommen. Lovkravet er evaluering minst to ganger i året (hver 6 måned), mens forarbeidene til loven beskriver en regelmessighet på evalueringer fire ganger i året. Barnevernstjenesten i Nordre Follo jobber mot målet om evaluering fire ganger i året. Både tiltaksplaner og evalueringer skal, som beskrevet under hjelpetiltak, gjøres i samarbeid med foreldrene og barna/ungdommene. I tillegg har barnevernstjenesten rutiner for at barna får medvirke i alle deler av sin sak. Dette sikrer jevnlig brukerinvolvering i tjenesten. Barnas stemme og medvirkning har blitt styrket i ny barnevernslov. Noe som gjør at barnevernstjenesten i større grad enn tidligere må sørge for å tilrettelegge for at samtalene med barn fører til at de aktivt får delta i sin barnevernssak. Vi har derfor fokus på kompetanseheving på hvordan vi skal gjennomføre og tilrettelegge samtalene med barn for å møte lovkravet.

Barnevernstjenesten vil i løpet av 2025 sette i gang med brukerundersøkelser gjennom en enklere løsning med nettbrett og QR koder. Undersøkelsen vil rette seg mot alle barn, unge og foreldre som

er på møter med barnevernstjenesten, og vil kartlegge områder som medvirkning, respekt og om hjelpen hjelper. Spørsmålene vi stiller vil blant annet være hvordan de opplevde møtet med barneverntjenesten, og de ble møtt med respekt, ble hørt, fikk si sin egen mening, og fikk de opplysningene de trengte blant annet om hva som vil skje videre i deres sak. Det oppfordres også til at de kommer med innspill til tjenesten.

8 TEMAOMRÅDER

8.1 Samarbeid med andre sektorer

For å få til et helhetlig tilbud til innbyggerne i kommunen er det viktig med samarbeid mellom tjenestene kommunen tilbyr. Barnevernstjenesten samarbeider med alle tjenester i og utenfor kommunen som jobber mot barn og foreldre. Aktuelle samarbeidspartnere er blant annet helsestasjonen, barnehager, Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP), Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) og forebyggende helsetjenester for barn, politiet, skoler, familievernkontor, NAV, distriktpsikiatriske senter (DPS), psykisk helsetjeneste for voksne, krisesenter, alle forebyggende tjenester i kommunen med flere.

Et av barnevernets nasjonale kvalitetsmål er at innsatsen skal være samordnet og preget av kontinuitet. Samordning og samarbeid innebærer å koordinere «hvem som gjør hva», sørge for at de ulike tjenestene jobber mot samme mål og at nødvendig og tilstrekkelig informasjon deles mellom tjenestene for å hjelpe barnet best mulig. Barnevernstjenesten deltar på flere møteplasser sammen med flere av disse tjenestene både på system- og individuelt nivå.

Barnevernstjenesten driver ikke oppsøkende arbeid. For at barn i kommunen skal kunne få nødvendig hjelp er det helt nødvendig at alle instanser som møter barn, unge og foreldre har nok kunnskaper til å kunne oppdage om barn lever i situasjoner som kan være skadelig for dem. Det er viktig at alle tjenester i kommunen som jobber med barn, unge og foreldre kjenner til barnevernstjenesten og sin opplysningsplikt om å melde bekymring for barn til barnevernstjenesten. Samarbeidsfora med andre instanser er viktig for å drøfte opplysningsplikten til barnevernstjenesten, grensegangene for opplysningsplikten, og for å bidra inn i planlegging av hvilke forebyggende tiltak kommunen bør ha.

Barnevernstjenesten har stort behov for juridisk bistand. Alle saker som fremmes for Barneverns- og helsenemnda og øvrig rettssystem krever at barnevernstjenesten bistås av en jurist. Barnevernstjenesten får juridisk bistand fra juridisk avdeling i kommunen. Det er til sammen fire jurister som kan bistå barnevernstjenesten. Barnevernssaker er komplekse og består av både barnevernsfaglige og juridiske vurderinger. Juridisk avdeling er av den grunn naturligvis en nær samarbeidspartner for barnevernstjenesten.

8.2 Barnevernledernetter i Follo

For å utveksle kunnskap og samarbeide om felles problemstillinger har barnevernlederne i Follo kommunene et samarbeid vi kaller Barnevernledernetter i Follo. Nettverket består av barnevernledere med personal-, økonomi- og fagansvar. Oppvekstsjefkollegiet i Follo har utarbeidet et mandat til nettverket:

- Nettverket skal ha jobbe med oppvekstreformen (barnevernreformen).
- Nettverket skal ha fysiske og/eller digitale møter ca. hver 6. uke

- Den kommunen som leder oppvekstsjefkollegiet i Follo, innkaller til møter. I 2024 var dette Nordre Follo kommune.
- Temaer:
 - Skaffe oversikt over og analysere relevante KOSTRA-tall på barnevernområdet for de seks kommunene
 - Definere områder der kommunene kan lære av hverandres erfaringer, for eksempel når det gjelder organisering og økonomi
 - Status for barnevernreformen i kommunene
 - Foreslå områder der kommunene kan løse fremtidige oppgaver i fellesskap
 - Skrive et felles kapittel om Follo-samarbeidet til kommunenes tilstandsrapporter
 - Forberede felles møter om barnevern med oppvekstsjefkollegiet
 - Kopi av referat fra møtene sendes til deltakerne og til oppvekstsjefkollegiet

8.3 Forebyggende arbeid

Det er viktig at forebyggende tjenester i kommunen har kompetanse på å se at barn lever under forhold som kan være skadelige, men enda viktigere er det å ha ressurser til å gi tilbud på lavere innsatsnivå enn det barnevernstjenesten skal.

Etter ny barnevernslov iverksatt i 2022, skal kommunestyret vedta en plan for kommunens arbeid for å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer. Dette vil være et viktig verktøy for å sikre forpliktelse og systematisk innsats for helhetlige tjenester til barn og unge. Kommunen har utarbeidet og politisk behandlet plan for helsefremmende og forebyggende arbeid og den skal revideres i 2025-26. Planen skal inneholde en beskrivelse av overordnede mål og strategier for det helhetlige tjenestetilbudet, hvordan ansvaret skal fordeles mellom tjenestene, hvordan oppgaveløsningen skal organiseres og hvordan ulike tjenester skal samarbeide.

Forebyggende arbeid er svært viktig. En ønsket utvikling er at færre barn er i behov av tjenester fra barnevernet, fordi man jobber godt med forebyggende arbeid ellers i kommunen. Det er flere kommuner som har satset omfattende på forebyggende tiltak i kommunen, uten å ha fått denne effekten. Ved at man har økt satsing på forebyggende tiltak i kommunen får man flere fagpersoner som ser barna og flere som har mulighet til å fange opp utfordringer. Godt forebyggende arbeid i kommunen kan føre til at bekymringsmeldingene som sendes til barnevernstjenesten er mer «riktige». Det vil si at det sendes bekymringsmelding på de barna som faktisk bør få hjelp av barnevernstjenesten, og ikke fordi man ikke har riktige tiltak i andre tjenester i kommunen.

Økt satsing på forebyggende tiltak vil også føre til at man oppdager tidlig barnet/familiens utfordringer. Når man oppdager utfordringene tidlig vil man minske den personlige belastningen for barn og familien ved å tidligere få hjelp, og de samfunnsmessige konsekvensene vil reduseres. Flere mennesker vil vokse opp med mindre belastning, som gir kvalitativt bedre liv. Flere vil fullføre utdanning, klare seg bedre selv, og færre vil få psykiske belastninger. Barnevernstjenesten møter for ofte barn og familier hvor rett tiltak satt inn på et tidligere stadium hadde kunnet forebygge store utfordringer. Barnevernstjenesten kan se at barna viste tegn til skjevutvikling allerede i tidlige barnehageår. Derfor er det viktig med godt tverrfaglig samarbeid hvor vi jobber tett sammen for å finne de tiltakene som har god effekt på et tidlig tidspunkt.

Utarbeidelse av rapporten:

Bufdir og Statsforvalteren har laget en veiledning til utforming av tilstandsrapporten. Der henvises det til at kommunene har erfaring med å utarbeide tilstandsrapporter for barnehage og skole, og at disse erfaringene viser at involvering og godt samarbeid underveis i prosessen bidrar til bedre rapporter, og bedre beslutninger.

Et av forslagene er at barnevernstjenesten utformer rapporten selv. Man sikrer involvering underveis i prosessen ved at rapporten går gjennom flere runder med gjennomlesning og innspill fra ulike aktører og nivåer i kommunen. Denne tilstandsrapporten har gått på høring hos flere berørte tjenester, som NAV, helsetjenester for barn og voksne, skole, barnehage, PPT og flere andre forebyggende tjenester. Det har også vært gjennomført et innspillsmøte med de nevnte tjenestene, og deres innspill er med i rapporten. En tilbakemelding fra de andre instansene er at de kjenner seg igjen i innholdet i rapporten og de utfordringene som beskrives.

Kommunedirektøren håper rapporten gir nødvendig informasjon om tjenesten. Dersom noen som leser rapporten har innspill til neste rapport tas disse imot med takk, og kan sendes til barnevernleder berit.jacobsen@nordrefollo.kommune.no.

